

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 51548-09-22 גפן ואח' נ' ניסני

לפני כבוד השופט יאיר דלוגין

התובעים:

1. צבי גפן
 2. אוליאנדר בע"מ
- ע"י ב"כ עו"ד יוסי עבאדי ועו"ד ליאור מדוצקי
ממשרד מיתר עורכי דין

נגד

הנתבע:

אלברט ניסני
מייצג את עצמו

פסק דין

לפניי תביעת כספית ע"ס מיליון שקלים, אשר הוגשה בקשר עם פרסומי לשון הרע נטענים, שהנתבע פרסם על התובעים.

רקע

1. התובע 1, מר צבי גפן, הוא יזם נדל"ן, אשר הקים ומנהל את התובעת 2, חברת אוליאנדר בע"מ, המתמחה בייזום פרויקטים מסוג התחדשות עירונית בעיר רמת-גן. הנתבע, מר אלברט ניסני, הוא בעל זכויות החכירה של דירה במתחם המעפיל 4+ב ברמת גן, הידוע כגוש 6205, חלקות 370 ו-371 (להלן: **המתחם**).
2. בקליפת האגוז, עניינה של תביעה זו היא התנגדותו של הנתבע לכך שהתובעים יבצעו פרויקט של התחדשות עירונית במתחם ושורת פרסומים שפרסם בנושא.
3. הבעלים הרשומים של הקרקע במתחם, ושל כל זכויות הבניה הבלתי מנוצלות בקרקע, לרבות הזכויות על הגג, היא חברת אלגף בע"מ (להלן: **אלגף**), שבעלי מניותיה הם רחל גפן וכן האחים נירה ואריה גפן (להלן: **בעלי המניות**).
4. בעלי המניות הם קרובי משפחה (בני-דודים) של התובע 1, אך לטענתו, אין בינו לבין בעלי המניות יחסי קרבה או יחסים עסקיים כלשהם. כמו כן, מעמדם של הדיירים במתחם, לרבות הנתבע, הוא של חוכרים. זה המקום גם לציין כי לטענת הנתבע, לאלגף אין כלל זכויות במתחם.
5. בשנת 2016, יזמו החוכרים במתחם, לרבות הנתבע, תביעה שעניינה חיוב אלגף לרשום את הנכס כבית משותף, לשם קידום הליך של התחדשות עירונית במתחם, אולם התביעה נדחתה על ידי בית המשפט המחוזי במסגרת ה"פ (מחוזי-ת"א) 55452-02-16 **עמישדי בר און ואח' נ' חברת אלגף בע"מ** (פורסם בנבו, 2.10.19).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 51548-09-22 גפן ואח' נ' ניסני

6. לימים, במסגרת יוזמה נוספת של אחת החוכרות לנסות ולקדם פרויקט של התחדשות עירונית במתחם, נוצר קשר בין החוכרים לבין התובעים, אשר ביצעו בעבר פרויקטים של התחדשות עירונית באותה שכונה.

7. ביום 6.12.21, שלח התובע 1 בקבוצת הוואטסאפ של הדיירים במתחם את ההודעה הבאה: **"ערב טוב, הבוקר קיימתי פגישה עם אריה ורחל גפן, הסכימו לקבל דירה כ"א ושהבית יירשם כבית משותף. רחל הבטיחה להודיע בהקדם אם תיוצג ע"י עו"ד ערן גפני שמלווה אותה שנים או שתצטרף לאריה ואליכם ותבקש מעו"ד ניר בר שייצג גם אותה"** (נספח 18 לכתב ההגנה, עמ' 104 ל-PDF המצורף כדרך הנספחים הראשון).

8. ביום 7.3.22 חתמו חלק מהדיירים במתחם, לרבות הנתבע, על הסכם נון-שופ עם התובעים (להלן: **הנון שופ הראשון**) (נספח 5 לתצהיר התובעים). הסכם הנון שופ הראשון קובע, בין היתר, כי התקשרות משפטית מחייבת בין הדיירים לבין אוליאנדר לביצוע פרויקט התחדשות עירונית, תיעשה במסגרת הסכם מחייב, וכי אין במסמך הנון-שופ כדי לחייב את הדיירים בהתחייבות כלשהי כלפי אוליאנדר לביצוע הפרויקט.

9. בנוסף נקבע במסמך הנון שופ הראשון כי הדיירים שחתמו על המסמך, מתחייבים שלא לקיים משא ומתן עם גורם אחר לגבי התחדשות עירונית במתחם, לתקופה בת 6 חודשים, החל מיום 7.3.22, וככל שהסכם הנון-שופ ייחתם על ידי לפחות 50% מבעלי הזכויות, אזי יוארך תוקפו ב-12 חודשים נוספים. זה המקום לציין כי לטענת התובעים, על מסמך הנון שופ הראשון חתמו מרבית החוכרים במתחם (נספח 6 לתצהיר התובעים).

10. ביום 9.3.22 הודיע הנתבע, במסרון וואטסאפ ששלח בקבוצת הדיירים ושבה היה חבר גם התובע 1, כי הוא מושך את חתימתו ממסמך הנון שופ הראשון, כדלקמן: **"בנוסף ביקשתי ממך שתגיש לנו באופן מסודר. מה הם הזכויות של הגפנים ואתה מתחמק. אז בוא נעצור הכל אני מושך את החתימה שלי משלשום. אפנה על חשבוני למומחה שיתן לנו אינדיקציה לזכויות שלנו. והזכויות של הגפנים. ואז נוכל להמשיך. בינתיים אין לי בעיה שתיפגש איתם רק בנוכחות חברי הנציגות. תגובתך"** (נספח 11 לתצהיר הנתבע, עמ' 81 ל-PDF).

11. על כך השיב התובע 1: **"ומה שייך לזה ייצוג של עורך דין? אם הכוונה היא להנציח את הקטטה עם הגפנים אז אני חייב להודות בצער שיש היגיון בדרך שבה נקטה העיריה שהרי הרושם שהתקבל שם שאין עם מי לדבר במעפיל 4. כתבתי לך מספר פעמים כאן והסברתי בע"פ – דירה לכל אחד – מה לא ברור", ובהמשך "אתה מוזמן להגיע לפגישה איתם מחר, מאחר וגברת רחל גפן סובלת ממוגבלת תנועתית הפגישה נקבעה בביתה ולכן חייב להודיע ולתאם". הנתבע השיב: "העיריה יכולה לקפוץ לי היא לא יכולה להתקדם בלעדינו. ויש לנו זכות לפינוי בינוי או תמא ויהי מה".**

12. ביום 16.3.22, חתמו בעלי המניות בחברת אלגף, גב' רחל גפן ומר אריה גפן, על מסמך נון-שופ נפרד (להלן: **הנון שופ השני**). במסגרת מסמך זה נקבע, בין היתר, גם כן כי התקשרות משפטית מחייבת בינם לבין חברת אוליאנדר לביצוע הפרויקט תהיה במסגרת הסכם מחייב.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 51548-09-22 גפן ואח' נ' ניסני

בנוסף, נקבעו במסמך הנון שופ השני תנאים מתלים שונים, ובהם הגעה להסכמות מחייבות עם יתר הדיירים במתחם, אישור תכנית שתאפשר את הריסת המבנים הקיימים, קיומו של ליווי פיננסי סגור לפרויקט וכן שהפרויקט יעמוד ברווחיות מינימלית שתיקבע בהסכם.

13. בנוסף, נקבעו בסעיף 3.2 למסמך הנון שופ השני הדברים הבאים: "התקשרות עם החברה בעסקה במסגרתה נמכור לחברה את מלוא זכויותינו במקרקעין ובתמורה כל אחד מהחוכרים ובעלי המניות הרשומים במקרקעין – אלגף בע"מ – יקבל דירה חדשה בפרויקט (עסקת נטו כמקובל בהסכמי פינוי בינוי באופן בו כל המיסים הישירים והעקיפים בקשר עם הפרויקט יחולו על החברה), כפי שייקבע בהסכם המפורט" (נספח 8 לתצהיר התובעים, עמ' 80 ל-PDF). כמו כן, נקבע כי ישולמו לבעלי המניות דמי שכירות בתקופת הבניה.

14. ביום 20.3.22, שלח התובע 1 לדיירים במתחם (לרבות הנתבע) הודעת דוא"ל ובה פירט את הפעולות שנקטו לטובת קידום פרויקט התחדשות עירונית במתחם והתייחס לצעדים הבאים. בין היתר, כתב התובע 1 את הדברים הבאים: "5. ב 7.3.2022 חתמו 3 חוכרים על מסמך Noshop עמנו וימים מספר לאחר מכן חתמו שלשה (צ"ל שלושה – י"ד) נוספים, סה"כ 6. ב 16.3.2022 חתמו הבעלים בשם חברת אלגף בע"מ (לנוחותכם מצורף מסמך רשות התאגידים לגבי חברת אלגף בע"מ). מאחר ומעפיל 4 אינו מהווה יותר חלק ממתחם 50 ו-A50, כפי שמופיעים בתכנית המתחמים של העיריה הסברנו שאנו זקוקים לתקופה של מספר חודשים בכדי להגיע להסכמות עם מוסדות התכנון לגבי (צ"ל לגבי – י"ד) הבינוי והיקפו ולכן העדפנו לחתום תחילה על מסמך Noshop ובהמשך על הסכם מפורט. 6. כל הפעולות שביצענו (שחלקן מפורטות כאן) נעשו בתאום מלא עם חברי הנציגות ומשפחת גפן בשקיפות ובמו"מ שלפחות מבחינתנו התנהל בתום לב ובהגינות ואנו מצפים שכל החוכרים יחתמו" (נספח 10 לתצהיר התובעים).

15. ביום 27.3.22, שלח הנתבע בקבוצת הוואטסאפ מסרון נוסף ובו כתב את הדברים הבאים: "צבי גפן שלום רב. מבקש ממך לאשר לי כאן. שקיבלת ממני הודעה שאני חוזר בי מהחתימה שחתמתי לך. וכי לא תשתמש עם החתימה שלי בשום אופן. לא מול העירייה ולא מול שום רשות אחרת. תודה והמשך יום נעים". על כך השיב לו התובע 1: "מאשר" ולאחר מכן הוסיף: "אתה ממילא חתמת בזהות אחרת ובשם שלא שלך – מניח שאתה מבין את המשמעות" (נספח 11 לתצהיר התובעים, עמ' 133 ל-PDF).

16. בין התאריכים 9.8.22 ועד יום 7.9.22, פירסם הנתבע שורה של פרסומים בקבוצת הוואטסאפ של הדיירים, אשר לטענת התובעים עולים כדי פרסומי לשון הרע כלפיהם, כהגדרתם בחוק. להלן יובאו הפרסומים, כלשונם, לפי סדרם הכרונולוגי.

הפרסומים

17. ביום 9.8.22, פרסם הנתבע בקבוצת הוואטסאפ, בין היתר, את הדברים הבאים: "[...] כל זאת מבלי להתייחס למעשה הבזוי והנאלח שכולכם שותפים לו שהקמתם שתי קבוצות בחטא. אחד עם היזם והעו"ד והשניה כל הדיירים. מלבד ניסני. חרף העובדה שקבוצה עם הדיירים הייתה וקיימת עד עכשיו. סוף דבר אף אחד מיכם לא יכול להכריח אותי ללכת עם יזם שניסה להונות אתי (צ"ל אותי – י"ד) לכאורה ולדעתי. והדברים כתובים שחור על גבי לבן. באותו הסכם שנחתם

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 51548-09-22 גפן ואח' נ' ניסני

בחטא בין שלושת הגפנים. בכל מקרה אני מודיע לכם שאם לא תחזרו בכם מהדרך הנלווה בה בחרתם. ולא תבחרו עו"ד שייצג את הדיירים בלבד. ושיכין מכרז בין שמונה יזמים מובילים. וכמובן שצבי גפן לא יהיה בניהם... [...] אני משאיר לעצמי את הזכות לתבוע אותכם (כך במקור – י"ד) על כל נזק שייגרם לי בגין ההפקרות שבה אתם נוהגים. הגם שלא לטובתכם [...] (נספח 7 לכתב התביעה, עמ' 65).

18. ביום 10.8.22, פרסם הנתבע בקבוצת הוואטסאפ, בין היתר, את הדברים הבאים: "ההסכם האומלל שצבי מחר אותנו (צ"ל מכר אותנו – י"ד) למשפחת גפן. אכן נזקף לזכותך. גם להוציא אותי מהקבוצה נזקף לזכותך [...]. מה שהכי חמור תסתכלו על המפה. ישבו להם משפחת הגפנים. אחד מהם יזם שמתכוון לעשות על חשבוננו (כך במקור – י"ד) אקזיט (צ"ל אקזיט – י"ד) של מיליונים. תראו שלגב' גפן יש עוד בניין מביאים לנו גם את רחוב ז'בוטינסקי יבנו שלושה בניינים שני מגדלים גבוהים. בנוסף לכל המגדלים בסביבה. ולנו יתנו שמונה קומות מסכנות. רק בגלל שחגית לא מעוניינת לשלם עוד כמה גרושים עבור ועד בית. בנוסף באים אלה הרעים ונותנים לעירה (צ"ל לעירייה – י"ד) את המגרשים שלנו [...] (נספח 7 לכתב התביעה, עמ' 64).

19. ביום 12.8.22, שלח הנתבע מסרון בקבוצת הוואטסאפ ובו כתב למישהי (לא ברור מי), בין היתר, את הדברים הבאים: "כל מה שנותר רק שתגידי לכולם מה עשית למען הדיירים דבר אחד בעשר השנים האחרונות. בפרט בשנה האחרונה. ??? חוץ מלתמוך ללא סייג בצבי גפן שבעזרתך ובעזרת חגית צבי גפן יכול להגיש לנו הצעה שאין בה כלום. [...] הדבר ברבעי (צ"ל הרביעי – י"ד) שעשית שמנעת ממני להביא יזמיים (כך במקור – י"ד) אחרים ועו"ד אחר. וכך את עושה גם היום במלוא המרץ. שחס וחלילה לא נגלה את הפרצוף האמיתי שלך ושל חגית ושל צבי גפן. את כל זה את וחגית לא עושות בשביל ההצעה העלובה של צבי. נסיבות העניין לא משאירות מקום לספק שלכאורה הסיבות שאתן נלחמות בחרוף נפש למען כלום ושום דבר שמציע צבי הן אחרות לגמרי. מה שחגית מקבלת אני יכול לנחש. היא מתווכת וצבי יכול לתת לה זכויות גם בדירות אחרות שלו למכור אותן ולקבל אחלה של בוכטות. וכל שנשאר שסוף סוף תספרי לנו מה לך הבטיח האדון צבי אשר בגינו החלטת למכור אותנו לצבי בניזיד עדשים. להילחם בחרוף נפש למען 12 מטר שהוא נותן לאחיק ?????? לדעתי המלחמה שלך נגדי. ועוד יותר למען צבי זה לא למען כלום שהאח שלך מקבל. אלא מה את מקבלת. ????? [...] (נספח 4 לכתב התביעה, עמ' 54-55).

20. ביום 15.8.22, שלח הנתבע מסרון בקבוצת הוואטסאפ ובו כתב כי התובע ניסה להונות את חוכרי הדירות: "אף אחד לא חייב לצבי (התובע – י"ד) כלום. הוא ניסה להונות אותנו והוא חייב לעוף. ויפה שעה אחת קודם. גם אם היה לו מאה אחוז חתימות" (נספח 3 לכתב התביעה, עמ' 51).

21. ביום 15.8.22, שלח הנתבע מסרון בקבוצת הוואטסאפ של חוכרי הדירות במתחם ובו ייחס לתובע מעשה הונאה הגובל בפלילים ופעולות בניגוד לדין, כדלקמן: "בוקר טוב חברים, אני רואה שאיש מכם לא מתייחס אלי ולדברים שכתבתי אתמול. לעו"ד ניר. עו"ד ניר התחמק מכל השאלות ששאלתי אותו. כי לא הייתה לו הגנה אחת להגנתו. במקום לענות על שאלות בדבר פעולות שלו ושל צבי גפן. שלדעתי ולכאורה מדובר במעשה הונאה. הגובלים בפלילים עו"ד ניר הזדרז וקבע איתכם פגישת זום על מנת להתווכח (כך במקור – י"ד) על עוד חצי מטר או מעצבת פנים או מי

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 51548-09-22 גפן ואח' נ' ניסני

יהיה הראשון שיבחר חניה. הכל ע"מ להסיח את הדעת מהעיקר ששווה עבורינו (כך במקור – י"ד) מיליונים. נכון להיום עו"ד ניר פועל בניגוד לכל דין. אין לו את הסמכות ואחוזי החתימות הנדרשות. צבי גפן אין לו שום סמכות מהדיירים והוא פועל בניגוד לכל דין. עו"ד ניר פועל בניגוד עניינים ברור ומובהק נגד החוכרים במעפיל 4/א-4/ב לטובת רחל ואריה גפן. בזמנו התנצלתי על האמירות האלה. היום אני חוזר בי מההתנצלות. ועו"ד ניר ביחד עם צבי גפן מוזמנים לתבוע אותי על הוצאת דיבה. ככל שירצו" (נספח 3 לכתב התביעה, עמ' 48).

22. ביום 15.8.22 פרסם הנתבע בקבוצת הוואטסאפ, בין היתר, גם את הדברים הבאים: "אמרתי אני לא רוצה להתעצבן אבל. מאחר ואני לא מטומטם אז כל פעם שאת או חגית אמרתן שלא איכפת לכן מה הם (צ"ל הן – י"ד) מקבלות אז קמתי עליכן וגם צעקתי על חגית. כי רק מטומטם וחמור יכול לחשוב שאם הגפנים מקבלים דירות זה לא על חשבון הדיירים האחרים. כל את וחגית ביתן את הגושפנקה להונאה הזאת (כך במקור – י"ד). בהתחלה הייתי בטן (כך במקור – י"ד) שאת תמימה. ואני שואל אותך. היש מעין????????!!!!!! (צ"ל מאין – י"ד) צבי או כל יזם אחר נותן את זה מהכיס שלו. ואם זה כך אז למה שיהיה איכפת לך שחגית תקבל את דירת הגן ושרון את הפנטהאוז ואני אקבל גם דירת גן וגם את הפנטהאוז???? מה. ההבדל ביני לבין הגפנים. ולמה את משקרת במצח נחושה.???? שאני הסכמתי. הכוונה שאת וחגית הענקתן את הגושפנקה הזאת למעשה הונאה" (נספח 3 לכתב התביעה, עמ' 46).

23. ביום 15.8.22, פרסם הנתבע בקבוצת הוואטסאפ גם את הדברים הבאים: "החתימה לניר הייתה במייל. החתימה לצבי הנוכל הייתה במשרד שלו. אותו סוג של רמאות. צבי אמר שזאת חתימה רק על מנת שהוא יוכל לקבל מידע מהעירייה. יום למחרת בהבנתי (צ"ל הבנתי – י"ד) שצבי רימה אותי. ובקשת (צ"ל ביקשתי – י"ד) מכולם לא לחתום לצבי. והשאר היסטוריה" (נספח 3 לכתב התביעה, עמ' 47).

24. ביום 15.8.22, פרסם הנתבע בקבוצת הוואטסאפ גם את הדברים הבאים: "לצבי היה שנה שלמה לבדוק הוא בדק והחליט למכור אותנו לגפנים. זה היה התנאי הראשון שהצבתי לו. עד היום אני מחכה לשמוע ממנו וגם ניר יודע. אלא שכאשר אין להם זכויות אזי שגם אין תשובות. אני כבר אמרתי לכולם מי שממהר רק צריך לדעת שאם אתם מתכוונים ללכת עם צבי. זה ימשך עוד שנתיים מאחר ואגיע איתו גם לעליון ואנצח. [...]" (נספח 7 לכתב התביעה, עמ' 63).

25. ביום 16.8.22, פרסם הנתבע בקבוצת הוואטסאפ את הדברים הבאים: "על (כך במקור – י"ד) תדאגו מצבי. עד שאין חתימה סופית של הרוב הדרוש אפשר להשתחרר ממנו מתי שרוצים. ושיגיד אלף פעם תודה שאנחנו לא נתבע אותו על ניהול מו"מ שלא בתום לב. ועל שנה שלמה שהפסדנו בגללו. ועל כל מפח הנפש שגרם לנו" (נספח 3 לכתב התביעה, עמ' 51).

26. ביום 17.8.22 פרסם הנתבע בקבוצת הוואטסאפ את הדברים הבאים: "מבטיח לך ואחרים צבי גפן לא יהיה היזם. ואם הוא שימן אותך כך (צ"ל קח – י"ד) את השימון מראש. מחר אשלח לכולם את כל ההתכתבויות שהיו בנציגות עם צבי וניר. ואז תראו עם יש יד (צ"ל יש – י"ד) לכם עסק". ובנוסף – "הכל התחיל עם חתימה שצבי ביקש רק לבירורים. פתגם סיני ידוע אומר.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 51548-09-22 גפן ואח' נ' ניסני

31. ביום 28.8.22 פרסם הנתבע בקבוצת הוואטסאפ את הדברים הבאים: "חגית אני לא ילך (כך במקור – י"ד) עם בן אדם שאין לי שום אמון בו. הוא עשה את כל הטעויות הפר את כל ההבטחות שלו ופעל במחשכים לכאורה נגדינו. הוא יותר גרוע מכל יזם אחר שפגשתי. חבל על כל רגע. אוציא בקרוב את כל ההתכתבויות שהיו איתנו בנציגות. ותראי עם (חסרה המילה מי – י"ד) היה לנו עסק. דפק לנו שנה שלמה. בן אדם שאמרתי לו תוציא אותי מהחתימה על הנון שופ ועד היום הוא משתמש עם זה אין מצב בעולם שנתעסק עם אחד כזה. לא חסר יזמיים ובטח שלא עורכי דין" (נספח 5 לכתב התביעה, עמ' 58).
32. ביום 7.9.22, פרסם הנתבע בקבוצת הוואטסאפ, בין היתר, את הדברים הבאים: "זה נועד להפחדה ויותר לדיירים. אני מאוד מאוד שמח שהוא שלח את זה. כל מילה שלו זה שקר וחוטא לאמת. זה נועד יותר להתגונן מפני העירייה. כל הכבוד לניר שידע לקחת אחריות ואומץ ולהתפטר. וטוב היה עושה צבי אם היה נוהג כפי שנהג עו"ד ניר. אלא שמר צבי החליט להסתובב בשמש הלוהטת עם חמאה על הראש. תוך כמה ימים אשלח תגובה ואז ניראה מי הוא השקרן. רק תשימו לב שהוא לא מצרף אף ראיה לכל תענותיו (כך במקור – י"ד). ששרה אומרת הם פחות יסודיים? אז זה רק כי אין להם טענת הגנה אחת להגנתם" (נספח 3 לכתב התביעה, עמ' 49).
33. זאת ועוד, ביום 3.9.22 שלח הנתבע (באמצעות ב"כ) ליו"ר הוועדה המקומית ברמת גן ולמנהלת התחדשות עירונית רמת-גן (נספח 2 לכתב התביעה), ולטענת התובעים, גם במכתב זה, הוציא הנתבע את דיבתם של התובעים.
34. במכתב זה, ייחס הנתבע לתובעים מעשי הונאה כלפי הדיירים בפרויקט וכלפי העיריה, לשם קידום האינטרסים של התובעים, כדלקמן: "4. מר צבי גפן, להפתעת הצדדים, הציג מסמך אשר בדיעבד התברר, כי המדובר בהסכם 'נון שופ' אשר כובל את ידי כלל הדיירים וזאת לתקופה של 18 חודשים בהן לא תהיה קיימת לדיירים כל אפשרות לצאת ולפנות למרכז יזמים חיצוני וכיוצ"ב. מר צבי גפן טען בפני הנציגות, כי ההסכם, כאמור, נועד לבירורים בעירייה בלבד מה שהתברר, בדיעבד, כתרמית כלפי הנציגות, לכאורה".
35. בנוסף, נכתבו במכתב זה הדברים הבאים: "13. אלא מאי שבמקרה דנן, לכאורה על פי עמדת מרשי, לא מדובר בכשל טכני או רשלנות שבתום לב אלא לכאורה במעשה של הונאת הדיירים והונאת העירייה ע"מ לקדם אינטרסים כלכליים מובהקים של היזם כנגד האינטרסים הכלכליים של הדיירים וכפי שיובהר להלן".
36. בנוסף, נכתבו הדברים הבאים: "17. אלה (צ"ל אלא – י"ד) שאין דברים אלו מהווים את, לכאורה, הפעולה החמורה ביותר שבוצעה. מברור עולה, לכאורה, כי הסכם 'הנון שופ' הפסול וללא התקף נועד למטרה פסולה שמטרתה להטיב, ללא אישור וידיעת האמור, עם בעלי חברת אלגף בע"מ. המדובר בהסכם אשר נחתם במחשכים וללא ידיעת הדיירים אשר לפיו חברת אלגף בע"מ מוכרת את זכויותיה במקרקעין לחברת אוליאנדר בע"מ (ההדגשה במקור – י"ד) ובתמורה תקבל חברת אלגף בע"מ שלוש דירות בפרויקט כאשר כל המיסים הישירים והעקיפים ישולמו ע"י הדיירים. למיותר לציין, כי המדובר בשימוש פסול בזכויות הקיימות לדיירים וחיוכם בתשלומים אשר לא קיימים וחלים עליהם (כך במקור – י"ד). לא זו אף זו, חברת אוליאנדר התחייבה, בסעיף 3.3 להסכם, נספח ז' להלן, לשלם דמי שכירות עבור אותם שלוש הדירות אותם בכוונתה להעניק

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 51548-09-22 גפן ואח' נ' ניסני

לבעלי הקרקע. כאמור, המדובר בדירות אשר לא קיימות כיום וכי בפועל אין אלו זכאים לכל דמי שכירות או הטבה אחרת מכח תמ"א 38 או מכח התחדשות עירונית. למיותר לציין אף היא הינה על חשבון הדיירים וזכויותיהם (כך במקור – י"ד). לכאורה עולה, כי המדובר במעשה הונאה. הסכם זה, כאמור, נחתם 'מאחורי גבם' של הדיירים והינו פסול מעיקרו תוך שימוש פסול בזכות היסוד לעשות כן בשם הדיירים".

37. יצוין כי לטענת התובעים, אין שחר לטענה בדבר הטעיה לגבי טיב המסמך שעליו חתמו החוכרים במתחם, מספר החוכרים החתומים על המסמך ונסיבות חתימתו של הנתבע על המסמך, אשר נשלח לנציגות החוכרים באמצעות וואטסאפ לפני הפגישה שהתקיימה, ואילו הנתבע היה הראשון לחתום על המסמך, מיוזמתו ובלי שהתבקש לעשות כן.

38. בנוסף טענו התובעים כי טענת הנתבע שלפיה מסמך ה-"נון שופ" כובל את הדיירים מיציאה למכרז יזמים ומהווה תרמית היא שקרית, שכן מסמך ה-"נון שופ" מיטיב עם הדיירים. בנוסף טענו התובעים כי הנתבע ביקש לבטל את חתימתו על המסמך רק ביום 27.3.22 ולא ביום 9.3.22 כטענתו וכי החוכרים הם אלה שביקשו שעו"ד ניר בר ייצג גם אותם וגם את אלגף, חרף הטרזניה במכתב בעניין זה. יצוין כי התובעים טענו כי הנתבע עשה שימוש רב במילה "לכאורה" במכתב, תוך ניסיון לחמוק מחיובו בלשון הרע וכי הדבר מעיד גם על כך שהטענות שטען, כלל לא נבדקו.

39. ביום 7.9.22, שלחו התובעים, באמצעות בא כוחם, מכתב התראה לפני הגשת תביעה, ובו ציינו, בין היתר, כי המכתב ששלח הנתבע ליו"ר הוועדה המקומית רמת גן, הוא מכתב הרצוף שקרים ומהווה לשון הרע כלפי התובעים; כי ההשמצות שפורסמו במכתב אינן מבוססות, היות שחברת אלגף היא הבעלים של הקרקע ושל כל זכויות הבניה הבלתי מנוצלות בנכס, ולא הבעלים של שני מחסנים בלבד; כי הטענה שלפיה התובעים פועלים נגד האינטרסים של הדיירים היא שקרית, היות שהתובעים השיגו עבור הדיירים את הסכמת אלגף, בעלת הקרקע, לרישום הנכס כבית משותף – הסכמה שהדיירים ניסו להשיג במשך שנים רבות, וזאת בתמורה לקבלת שתי יחידות דיור בבניין שייבנה; כי תיאור נסיבות חתימת הנתבע על מסמך הנון-שופ הוא שקרי, שכן המסמך נשלח לנתבע לפני הפגישה והוא חתם עליו ראשון.

40. כמו כן, נכתב במכתב ההתראה כי החוכרים ביקשו שעו"ד ניר בר ייצג גם אותם וגם את אלגף; כי מסמך הנון-שופ אינו כובל את הדיירים ולא עולה כדי תרמית, כנטען על ידי הנתבע; כי הנתבע מוציא את דיבת התובעים בפני הדיירים וכי המכתב לוועדה המקומית ברמת גן גרם לתובעים לנזקים קשים; כי השימוש התכוף שעושה הנתבע במילה "לכאורה" מעידה על מודעותו לכך שטענותיו אינן בדוקות וכי הוא לא עשה מאמץ לבדוק אותן לפני שפירסם אותן; כי העובדה שהנתבע לא ביקש את תגובת התובעים לפני שליחת המכתב לוועדה שוללת ממנו את הגנת תום הלב, משום שלא נקט אמצעים סבירים להיווכח אם הפרסום אמת, וכן שולל את כל החלופות הקבועות בסעיף 15 לחוק איסור לשון הרע, התשכ"ה – 1965 (להלן: החוק).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 51548-09-22 גפן ואח' נ' ניסני

41. בנוסף טענו התובעים במכתב ההתראה כי התנהלות הנתבע מעידה בבירור על כוונה לפגוע בהם ודרשו ממנו לשלוח באופן מיידי אל יו"ר הוועדה המקומית, הדיירים וכל מי שקיבל את המכתב, הודעת תיקון והתנצלות בנוסח שערכו התובעים. בנוסף דרשו התובעים כי הנתבע יפצה אותם בסכום כספי ע"ס 560,000 ₪, המהווה את כפל הפיצוי הסטטוטורי בגין ארבע טענות שקריות, כביכול, המופיעות במכתב שנשלח לוועדה המקומית.

42. ביום 20.9.22, השיבה עו"ד שירן שי מהמינהלת בעיריית רמת גן לפנייתו של עו"ד ניצן פיק, אשר ייצג את הנתבע (פניית עו"ד פיק לא צורפה) בדברים הבאים: "ניצן שלום, בהמשך לפניותך שבנגלל נבקש להעמיד דברים על דיוקם, כדלקמן: צבי גפן הגיע למספר פגישות במינהלת, האחרונה התקיימה ביום 28/7/2022. אולם ולאורך כל הדרך, הובהר והודגש בפניו כי, ללא הצגת ייפוי הכח ופתיחת התיקים במינהלת כנדרש, לא יתאפשר קידום תכנון. עד למועד זה (ההדגשה במקור – י"ד) לא הוצגו בפני המינהלת ייפוי כח רלוונטיים לכתובת שבנדון. מבלי לפגוע באמור לעיל, יצוין כי המינהלת ערכה מספר ניסיונות לגיבוש הבניינים המעפיל 4 א+ב, ומתן הסבר ברחב בנושא התואי התכנוני של המתחם המתגבש. למרבה הצער פניותיה של המינהלת העלו חרס ונתקלו בחוסר שיתוף פעולה מצד הדיירים (למעט דיירת אחת), פעם אחר פעם. ממכתבך עולה ומתגברת החשיבות שבשמיעת עמדות הדיירים ביחס להליכי ההתחדשות העירונית המתוכננים באזורם. בהתאם המליצה המינהלת על כינוס הדיירים ומתן הסבר בנושא. סיועכם בתיאום המפגש כאמור נדרש על מנת להבטיח את הגעת הודעתה של המינהלת אל כלל בעלי הזכויות הרלוונטיים, כנדרש. נודה מראש על שיתוף הפעולה" (נספח 3 לתצהיר הנתבע, עמ' 32 ל-PDF).

כתב התביעה

43. על רקע הדברים שפורטו לעיל, ביום 22.9.22, הגישו התובעים את התביעה דנא ובמסגרתה טענו, בין היתר, כי הנתבע פרסם שורה של פרסומי לשון הרע נגדם, אשר פוגעים בשמם הטוב ובמשלח ידם. לטענתם, הנתבע נוהג לתקוף יזמים בפרויקטים של התחדשות עירונית, תוך הפצת דיבה ואמצעים אחרים כדי להחליפם, בהתאם לצרכיו, וכי כבר נפסק בתיק אחר שהנתבע פרסם לשון הרע בקשר עם פרויקט אחר; כי בית המשפט דחה את ניסיונו של הנתבע לאלץ את אלגף לבצע רישום של בית משותף; וכי הטענה שהתובעים ואלגף פועלים יחד, היא שקרית ונועדה להטיל דופי בתובעים.

44. לטענת התובעים, הנתבע פרסם את פרסומי לשון הרע במטרה לפגוע בתובעים וכי כמות הפרסומים מעידה על כך; כי הנתבע פעל בחוסר תום לב משום שהפרסומים אינם אמת והוא לא האמין באמיתותם ואף לא נקט אמצעים סבירים להיווכח האם אמת הם, וכי הוא התכוון על ידי הפרסום לפגוע במידה גדולה משהייתה סבירה להגנת הערכים המוגנים על ידי סעיף 15 לחוק. משכך, סבורים התובעים כי הגנת האמת בפרסום והגנת תום הלב לא חלות. בנוסף, טענו התובעים כי פנו לנתבע במכתב שבו דרשו ממנו לתקן את הפרסומים השקריים ולהתנצל עליהם, אך הוא סירב וכי גם עובדה זו מעידה על חוסר תום לבו.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 51548-09-22 גפן ואח' נ' ניסני

45. לאור האמור, עותרים התובעים לחייב את הנתבע לשלם להם את כפל הפיצוי הסטטוטורי בגין כל אחד מהפרסומים שפורסמו, אולם לצרכי אגרה, העמידו התובעים את תביעתם על מיליון שקלים.

46. בנוסף, עותרים התובעים לחייב את הנתבע למשוך את המכתב ששלח ליו"ר הוועדה המקומית רמת גן ולהכחיש את כל תכנו במפורש, כמו גם לשלוח מכתב הכחשה לכל מי שקיבל עותק מהמכתב, לרבות לחוכרים האחרים במתחם. בנוסף, עותרים התובעים לחייב את הנתבע לפרסם תיקון והתנצלות על הפרסומים בנוסח שהועבר וכן לפרסם את התיקון וההתנצלות בלובי הבניינים במתחם, וכן לחייב את הנתבע בהוצאות התובעים, על הצד הגבוה, לרבות פסיקת שכ"ט עו"ד בצירוף מע"מ כדין.

כתב ההגנה

47. ביום 5.12.22 הגיש הנתבע כתב הגנה ובמסגרתו טען, בין היתר, כי מטרת התביעה היא להלך עליו אימים ולהלבין את פניו בפני הדיירים כדי לאלצם להמשיך את ההתקשרות עם התובעים לשנה נוספת, על סמך מסמך הנון שופ (הראשון) הפסול.

48. לטענת הנתבע, הדברים שכתב, הן במכתב ששלח לעיריה והן בקבוצת הוואטסאפ, הם אמת אך גם עולים כדי הבעת דעה; כי הוא עומד מאחורי כל הדברים שפירסם, שכן מטרת הפרסומים הייתה להגן על קניינם של הדיירים וכי הייתה זו חובתו לפרסם את הדברים; כי כל הבטחות התובעים היו למראית עין והמידע שהעבירו לדיירים היה שגוי ומטעה, ובכלל זה העובדה כי עיריית רמת גן קבעה כי לא תותר התחדשות עירונית בשכונת הגפן, ואף על פי כן, דחקו בנציגות להגיע להסכמות עם חברת אלגף כדי לקדם תמ"א במתחם.

49. עוד לטענת הנתבע, התובע 1 התחייב לפעול כדי לברר מה הן הזכויות של חברת אלגף בשטח ולהביא מידע זה לדיירים בשקיפות, אך לא עשה כן; כי התובעים התקשרו בהסכם עם אלגף, בשם הדיירים, ללא הרשאה; וכי הנתבע נקט בכל האמצעים הסבירים לפני פנייתו במכתב לוועדה ולדיירים.

50. לאור כל האמור, טוען הנתבע כי יש לדחות את התביעה ולחייב את התובעים בהוצאותיו, על הצד הגבוה, וכן להטיל עליהם הוצאות לטובת אוצר המדינה.

כתב התשובה

51. ביום 19.12.22, הגישו התובעים כתב תשובה ובמסגרתו טענו, בין היתר, כי הנתבע הודה בכתב הגנתו כי פירסם את הפרסומים המשמיצים וכן הודה שלא נקט לפני הפרסומים אמצעים סבירים להיווכח האם הפרסומים נכונים ולא ביקש את תגובת התובעים, ועל כן נשללות ממנו ההגנות הקבועות בסעיף 15 (תוס' לב); כי אין ממש בטענת הנתבע בדבר הבעת דעה, משום שפרסומיו כללו גידופים, קריאות גנאי ותיאור כוזב של עובדות אשר באה לידי ביטוי בייחוס התנהגות עובדתית קונקרטית לתובעים; וכי הנתבע טוען כי פרסומיו הם אמת ובה בעת טוען כי מדובר בהבעת דעה, וכי הדבר מעיד על כך שאין ממש בפרסומים.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 51548-09-22 גפן ואח' נ' ניסני

52. בנוסף טענו התובעים כי הפרסומים נעשו במטרה לפגוע, על רקע השימוש שעשה הנתבע בביטויים חמורים, המייחסים לתובעים מעשים פליליים של רמייה והונאה; כי הנתבע משמיץ את התובעים לשם קידום אינטרסים כלכליים שלו, שכן הוא הודה כי בחר פרויקטור אחר לקידום הפרויקט, ללא הסכמת יתר החוכרים; כי הנתבע משמיץ ומאשים בהונאה גם חוכרים אחרים במתחם, את בא כוחם וגם יזמים אחרים הפועלים בבניינים שבהם יש לנתבע דירות, בבחינת שיטה ומעשים דומים, ואף נקבע בהליך משפטי אחר שהנתבע פירסם לשון הרע. בנוסף, טענו התובעים כי הנתבע ממשיך להשמיץ אותם בקבוצות וואטסאפ גם לאחר הגשת התביעה.

53. עוד לטענת התובעים, טענת הנתבע בדבר "הונאה" מבוססת על הטענה שלפיה אין לאלגף זכויות בבניין, אולם טענה זו נסתרה בהליך המשפטי שננקט נגד אלגף ושבז הפסידו התובעים; כי חוות הדעת השמאית שצירף הנתבע ביום 12.9.22, כראיה לכאורה להונאה, מתעלמת מזכויות אלגף; וכי אין ממש בטענות הנתבע שלפיהן התובעים לא קידמו את הפרויקט וכי הנתבע בעצמו מכיר בהישגיהם בקידום הפרויקט.

54. ביום 9.9.24 וביום 27.10.24 התקיימו דיוני ההוכחות בתיק. בית המשפט שמע את עדויותיהם של התובע 1 ושל גב' חגית זהבי (מנכ"לית התובעת 2) מטעם התובעים, וכן את עדויותיהם של הנתבע, של עו"ד ניר בר ושל מר אריה גפן, מטעם הנתבע. הצדדים סיכמו טענותיהם בכתב.

דיון

55. כבר בפתח הדברים, יצוין כי לאחר שעיינתי בטענות הצדדים ובחומר הראיות המצוי בתיק, נחה דעתי כי דין התביעה להתקבל באופן חלקי, כפי שיפורט בהרחבה להלן.

56. בטרם אצלול לעומקם של דברים, אציין כי הנתבע בחר לייצג את עצמו במסגרת הליך זה, וזאת חרף המלצותיי שישכור ייצוג משפטי על רקע העובדה כי מדובר בתביעה על סכום נכבד של מיליון שקלים ועל כך שמדובר בתביעת לשון הרע, שלה היבטים משפטיים לעיתים מורכבים.

57. הנתבע עתר להגדלת היקף הסיכומים שקבעתי מ-5 עמודים ל-11 עמודים, וזאת בנימוק שלפיו הוא מייצג את עצמו ודרוש לו מקום רב יותר כדי לסכם את טענותיו, וביום 10.11.24 נעתרתי לבקשתו.

58. אלא שמעיון בסיכומי הנתבע עולה כי הנתבע הקדיש חלק נכבד מסיכומיו לטענות כנגד עו"ד ניר בר, אשר אמנם העיד בתיק זה, אך אינו צד להליך.

59. בנוסף, הנתבע פירט בתצהירו חמישה "מעשי הונאה" שלשיטתו ביצעו התובעים ואשר משתקפות בפרסומים שלו מושא התביעה, ועל יסוד טענות אלה, נחקר הנתבע ביחס לכל אחד ואחד מאותם מעשי הונאה לכאורה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 51548-09-22 גפן ואח' נ' ניסני

60. אולם, בסיכומיו, טען הנתבע כי התובעים (ועו"ד בר שכאמור איננו צד להליך זה) ביצעו תשעה מעשי הונאה, כאשר גם תשעת מעשי הונאה אלה, כביכול, לא כללו את כל חמשת מעשי ההונאה "המקוריים" שנזכרו בתצהירו ושעליהם הנתבע נחקר.

61. לפיכך, משעה שהתנגדו התובעים בסעיף 22 לסיכומיהם מטעמי הרחבת חזית לטענות הנתבע בנוגע ל-"מעשי ההונאה החדשים", הן נמחקות בזה מהסיכומים ולא אידרש אליהן במסגרת פסק דיני זה.

62. כמו כן, במסגרת סיכומין ביקש הנתבע מבית המשפט "להשתמש בסמכותו ולהורות לתובעים להציג ראיות לכל האמירות השקריות שהציגו במכתב ההתראה, בתצהיריהם ובעדותם". בקשה זו מעידה, לצערי, על חוסר הבנתו של הנתבע את ההליך המשפטי ושלביו (ואין זה מפתיע, היות שהנתבע איננו משפטן), שכן הראיות כבר הוגשו בשלב התצהירים וההוכחות ומטרתם של הסיכומים, כידוע, היא לסכם את הטענות ולהפנות לראיות הרלוונטיות שכבר הוגשו ולא נועדו כדי לבקש הגשת ראיות נוספות על ידי הצד שכנגד.

63. ועתה לענייננו. הנתבע שלח את המכתב לוועדה בעיריית רמת-גן וכן פירסם בקבוצת הוואטסאפ של הדיירים שורה של פרסומים על התובעים, אשר לשיטת התובעים, עולים כדי לשון הרע. אבחן להלן את הפרסומים ואת שאלת תחולתן של ההגנות שלהן טען הנתבע.

64. הגדרת לשון הרע מצויה בסעיף 1 לחוק, ולפיה: "לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול –

(1) להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג מצדם;

(2) לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו;

(3) לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה אחרת, בעסקו, במשלח ידו או

במקצועו;

(4) לבזות אדם בשל גזעו, מוצאו, דתו, מקום מגוריו, גילו, מינו, נטייתו המינית או מוגבלותו".

65. המבחן המובא בסעיף 1 הוא מבחן צר וענייני אך ורק בשאלה האם הפרסומים, כשלעצמם, עשויים להשפיל ולבזות אדם, לפגוע במשלח ידו וכיוצא באלה, במנותק מהשאלה האם הפרסום היה מוצדק והאם מתקיימות ההגנות הקבועות בחוק.

66. האמירות אשר פורסמו בקבוצת הוואטסאפ, כללו, בין היתר, את הביטויים הבאים (ההדגשות שלי): "יזם שניסה להונות אותי...באותו הסכם שנחתם בחטא בין שלושת הגפנים"; "ההסכם האומלל שצבי מחר אותנו (צ"ל מכר אותנו – י"ד) למשפחת גפן"; "שחס וחלילה לא נגלה את הפרצוף האמיתי שלך ושל חגית ושל צבי גפן..."; "הוא ניסה להונות אותנו והוא חייב לעוף..."; "במקום לענות על שאלות בדבר פעולות שלו (של עו"ד ניר בר – י"ד) ושל צבי גפן. שלדעתי ולכאורה מדובר במעשה הונאה. הגובלים בפלילים..."; "צבי גפן אין לו שום סמכות מהדיירים והוא פועל בניגוד לכל דין"; "[ש]את וחגית הענקתן את הגושפנקה הזאת למעשה הונאה" (שכביכול ביצעו התובעים – י"ד); "החתימה הנוכל לציבי היתה במשרד שלו. אותו סוג

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 51548-09-22 גפן ואח' נ' ניסני

של רמאות. צבי אמר שזאת חתימה רק על מנת שהוא יוכל לקבל מידע מהעירייה. יום למחרת בהבנתי (צ"ל הבנתי – י"ד) שצבי רימה אותי"; "לצבי היה שנה שלמה לבדוק הוא בדק והחליט למכור אותנו לגפנים".

67. בנוסף, כזכור, כללו הפרסומים גם את הביטויים הבאים: "ושיגיד (הכוונה לתובע 1 – י"ד) אלף פעם תודה שאנחנו לא נתבע אותו על ניהול מו"מ שלא בתום לב. ועל שנה שלמה שהפסדנו בגלל. ועל כל מפח הנפש שגרם לנו"; "צבי גפן לא יהיה היזם. ואם הוא שימן אותך כך (צ"ל קח – י"ד) את השימון מראש. מחר אשלח לכולם את כל ההתכתבויות שהיו בנציגות עם צבי וניר. ואז תראו עם יש יד (צ"ל יש – י"ד) לכם עסק"; "כל דבר שנעשה ע"י ניר וצבי היה בחובבניות בכוונת מכוון. (לדעתי ולכאורה) או במקרה הטוב עבורם ברשלנות בלתי נתפסת. ואני אומר את זה לשם הזהירות בלבד"; "זאת זה (כך במקור – י"ד) כתב ניר ושלח את החוזה עם הגפנים. יותר נכון בין הגפנים לגפנים (לאחר משפט זה הוסיף אימוג'י מחייך ומוציא לשון); "שום דבר חוקי לא נעשה כאן. [...] אם הביטחו לך טובות הנאה כך (צ"ל קח – י"ד) את זה מראש".

68. כמו כן, כללו הפרסומים את הביטויים הבאים: "חגית אני לא ילך (כך במקור – י"ד) עם בן אדם שאין לי שום אמון בו. הוא עשה את כל הטעויות הפר את כל ההבטחות שלו ופעל במחשכים לכאורה נגדינו. הוא יותר גרוע מכל יזם אחר שפגשתי. חבל על כל רגע. אוציא בקרוב את כל ההתכתבויות שהיו איתו בנציגות. ותראי עם (חסרה המילה מי – י"ד) היה לנו עסק. דפק לנו שנה שלמה. בן אדם שאמרתי לו תוציא אותי מהחתימה על הנון שופ ועד היום הוא משתמש עם זה אין מצב בעולם שנתעסק עם אחד כזה..."; "זה נועד להפחדה ... כל מילה שלו (של התובע 1 – י"ד) זה שקר וחוטא לאמת. [...] [ש]מר צבי החליט להסתובב בשמש הלוהטת עם חמאה על הראש. תוך כמה ימים אשלח תגובה ואז נראה מי הוא השקרן".

69. כמו כן, במכתב שנשלח לוועדה בעיריית רמת גן, נכתבו הדברים הבאים: "[...] לא מדובר בכשל טכני או רשלנות שבתום לב אלא לכאורה במעשה של הונאת הדיירים והונאת העירייה ע"מ לקדם אינטרסים כלכליים מובהקים של היזם כנגד האינטרסים הכלכליים של הדיירים...";

70. "המדובר בהסכם (הכוונה להסכם הנון שופ ראשון – י"ד) אשר נחתם במחשכים וללא ידיעת הדיירים... [...] למיותר לציין, כי המדובר בשימוש פסול בזכויות הקיימות לדיירים וחיוכם בתשלומים אשר לא קיימים וחלים עליהם (כך במקור – י"ד). [...] לכאורה עולה, כי המדובר במעשה הונאה (הכוונה לתשלום דמי שירות עבור שלוש דירות שלטענת הנתבע, התחייבו התובעים לתת לבעלי המניות באלגף, הגם שדירות אלה לא קיימות בפועל – י"ד). הסכם זה, כאמור, נחתם 'מאחורי גבם' של הדיירים והינו פסול מעיקרו תוך שימוש פסול בזכות היסוד לעשות כן בשם הדיירים".

71. אין ספק כי הפרסומים שבמסגרתם מוצג מר גפן (והחברה שבבעלותו) כמי שמבצע מעשי הונאה הגובלים בפלילים, פועל בניגוד לדין, שקרן, נוכל ורמאי המוכר את הדיירים מטעמים אינטרסנטיים, גוזל מהם וכן משחד ונותן טובות הנאה – הם פרסומים העולים כדי לשון הרע, כהגדרתו בחוק, משום שתיאור התובעים באופן זה עשויה להשפיל אותם בעיני

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 51548-09-22 גפן ואח' נ' ניסני

הבריות, לעשותם מטרה לשנאה ובוז בשל מעשים, התנהגות ותכונות המיוחסים להם וכן לפגוע בעסקם ובמשלח ידו של התובע 1 (הפועל באמצעות התובעת 2).

72. זה המקום לציין כי בסיכומיו, טען הנתבע כי "התובעים טענו, כי הנתבע ייחס להם נזילות ורמאות כאשר אלו לא יכולים להפנות את כב' בית המשפט לכל מקור לאמור שכן דברים אלו לא יצאו ונכתבו ע"י הנתבע". אלא שהנתבע לא מכחיש כי פירסם את הפרסומים הנזכרים לעיל ואף מציין כי הוא עומד מאחוריהם וכי הם בבחינת אמת או הבעת דעה, ולכן לא ברורה טענה זו והיא לא עולה בקנה אחד עם שלל טענותיו ואמירותיו של הנתבע.

73. כמו כן, לטענת הנתבע הפרסומים שפורסמו בקבוצת הוואטסאפ, פורסמו בקבוצה סגורה ומצומצמת של דיירים, כאשר התובע 1 לא היה חלק מן הקבוצה וכי הפרסומים לא היו אמורים להגיע לידי; אלא שטענה זו לא יכולה לשמש כהגנה לנתבע שכן חוק איסור לשון הרע לא מחריג לשון הרע שנאמר על אדם שלא בנוכחותו או מבלי לכתב אותו לפרסום ומכל מקום הנתבע לא טען, וממילא גם לא הוכיח, כי הפרסומים הגיעו לידי התובע 1 בניגוד לדין.

74. על כן, משקבעתי כי הפרסומים שפרסם הנתבע עולים כדי לשון הרע, אדון כעת בשאלה האם חלות ההגנות שהנתבע טען להן, ובכלל זה הגנת האמת בפרסום, הגנת הבעת דעה בתום לב, הגנה על עניין אישי כשר והגנת קיומה של חובה חברתית או מוסרית לפרסם את הדברים.

הגנת האמת בפרסום

75. ההגנה המרכזית שלה טען הנתבע היא הגנת האמת בפרסום. בכתבי בי-דין שהגיש במסגרת הליך זה, שב הנתבע על טענותיו נגד התובעים, ובכלל זה היותם שקרנים, רמאים ונוכלים אשר ביצעו מעשי הונאה נגד הדיירים, שיקרו, שיחדו וכו', וציין כי הוא עומד מאחוריהן.

76. כאמור, לטענת הנתבע, התובעים ביצעו חמישה מעשי הונאה, אשר פורטו הן בתצהירו והן בחקירתו הנגדית כמו גם משתקפות בפרסומים של הנתבע מושא התביעה. אדון להלן בכל אחת מטענות הנתבע בדבר ביצוע מעשי ההונאה, כביכול, על מנת לבחון האם יש בהן (או באיזו מהן), אמת, והאם עומדת לנתבע בשל כך הגנת האמת בפרסום.

77. מושכלות יסוד הן כי על מנת שתחול הגנת האמת בפרסום, צריכים להתקיים שני תנאים: הראשון, הדבר שפורסם הוא אמת; והשני, קיים עניין ציבורי בפרסום.

78. אפתח דווקא בבחינת שאלת העניין הציבורי שבפרסום. אני סבור כי במקרה שלפניי, קיים עניין ציבורי בפרסומים שפרסם הנתבע, שהרי מובן כי קיים עניין לקבוצת הדיירים לדעת האם היזם שעמו הם שוקלים להתקשר בעסקה לביצוע פרויקט של התחדשות עירונית הכולל את נכסיהם, מעורב במעשים פליליים בדמות הונאה, מרמה שוחד וכו' הנוגעים לעסקה. כך, גם ביחס לוועדה בעיריית רמת גן, שאליה שלח הנתבע את מכתבו אשר אמונה על מתן האישור לביצוע הפרויקט, והדברים ברורים.

79. אולם, כאמור, לא די בכך שיתקיים עניין ציבורי ועל מנת שתחול הגנת האמת בפרסום, על הנתבע להוכיח כי הדברים שפירסם – אמת הם. אדון בשאלה זו להלן.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 51548-09-22 גפן ואח' נ' ניסני

"ההונאה הראשונה" – מספר הדיירים שחתמו על מסמך הנון שופ הראשון

80. הנה כי כן, לטענת הנתבע, התובעים ביצעו מעשה הונאה כנגד הדיירים בכך שהם שיקרו לגבי מספר הדיירים שחתמו על מסמך הנון שופ הראשון ועל כן כל האמירות שלו בעניין זה במי מהפרסומים מושא התביעה, אמורות ליזכות בהגנת האמת בפרסום.

81. ראשית, אעמוד על מהותו של הסכם נון שופ. מדובר במסמך שהוא מעין ייפוי כח המאפשר ליוזם לבדוק את היתכנותו של ביצוע פרויקט של התחדשות עירונית, באמצעות קבלת הסמכה לכך מבעלי הזכויות ואשר אוסר על בעלי הזכויות הנ"ל לנהל משא ומתן עם יוזם אחר בתקופת התוקף של ההסכם.

82. התובע 1 התייחס לכך בסעיף 18 לתצהירו, כדלקמן: "שלישית, פעלנו להחתמת חוכרים במעפיל 4 על מסמכי no shop, הנחוצים כדי לנהל מו"מ עם מחלקת התכנון ומחלקת ההנדסה בעיריית רמת גן, מו"מ שלקיומו נדרש רישום של התקשרות (למשל במסמכי no shop) עם החוכרים והבעלים של הקרקע במינהלת ההתחדשות העירונית של רמת גן. יובהר כי מסמך no shop כפוף להסכם מפורט בכל הקשור לביצוע הפרויקט עצמו".

83. בנוסף, הנתבע שאל את גב' זהבי למה נועד מסמך הנון-שופ והיא השיבה כך: "להביא, להסכים בינינו שיש הסכמה. ולתת לנו זמן לבחון באמת מה אפשר לעשות עם המתחם שלכם. איזה חלקות חייבות להיכנס אליכם"; ואז הנתבע הוסיף "בירורים בעירייה" ועל כך השיבה גב' זהבי: "כן. ולהגיע אליכם להצעה סופית מגובשת" (פרוט' 9.9.24, עמ' 39, ש' 13-17).

84. כמו כן, באשר לנושא כמות החתימות המינימליות הדרוש להסכם נון-שופ, הנתבע שאל את עו"ד בר האם דרוש רוב של 67% ועל כך השיב עו"ד בר, בין היתר, בדברים הבאים: "לא. הרבה פעמים לוקחים חלקה אחת ושאר החלקות מצטרפות תוך כדי תנועה [...] יש פרויקטים שבהם לקחתי, אדם אחד חתם לי בחלקה, ועם האדם הזה פניתי למנהל התחדשות עירונית ברמת גן..." (פרוט' 9.9.24, עמ' 24, ש' 14-21), וכי: "היזם צריך להגיע, תלוי איזה פרויקט. יש פרויקטים שבסוף צריך להגיע ל-67%, נכון, התשובה היא כן. יש פרויקט (צ"ל פרויקטים – י"ד) שבהם אפילו אפשר להסתפק ב-60% בבניין"; וכן "הצורך ב-67% הוא לא לצורך הוצאה לפועל, אלא לצורך לפניה למפקח על המקרקעין, לצורך הגשת תביעה של דייר סרבן" (פרוט' 9.9.24, עמ' 24-25, ש' 30-31; עמ' 25, ש' 5-6).

85. לשם ביסוס טענתו שלפיה התובעים ביצעו הונאה בכך שניסו לפעול באמצעות מסמך נון-שופ שלא היה לו את המינימום הנדרש של החתימות, הפנה הנתבע לדו"ל ששלחה עו"ד שי מהמינהלת ביום 20.9.22 ושבו נכתב, בין היתר, כי "צבי גפן הגיע למספר פגישות במינהלת, האחרונה התקיימה ביום 28/7/2022. אולם ולאורך כל הדרך, הובהר והודגש בפניו כי, ללא הצגת ייפוי הכח ופתיחת התיקים במינהלת כנדרש, לא יתאפשר קידום תכנון. עד למועד זה (ההדגשה במקור – י"ד) לא הוצגו בפני המינהלת ייפוי כח רלוונטיים לכתובת שבנדון". כלומר, הנתבע הסיק מדברים אלה כי לתובעים לא היו די חתימות על מסמך הנון שופ הראשון ולכן הם לא הציגו את המסמך בפני המינהלת ולא פתחו תיקים במינהלת.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 51548-09-22 גפן ואח' נ' ניסני

86. מנגד, טענו התובעים כי היו להם די חתימות על מסמך הנון שופ הראשון ואילו לתצהירו של התובע 1, צורפו שני נספחים: נספח 5 שבו מופיעות חתימות של שלושה דיירים (ובהם הנתבע) אשר חתמו על מסמך הנון שופ הראשון ביום 7.3.22; וכן נספח 6 שהוא מסמך הנון שופ הראשון שלו נוספו חתימותיהם של חמישה דיירים נוספים.

87. כלומר, מנספח 6 עולה כי על מסמך הנון שופ הראשון חתמו שמונה דיירים, כאשר מתוכם שלושה דיירים מתגוררים ברחוב המעפיל 44' (חלקה 371), ואילו חמישה דיירים מתגוררים ברחוב המעפיל 44' (חלקה 370). זה המקום לציין כי במהלך דיון ההוכחות שהתקיים ביום 9.9.24, ציין ב"כ התובעים בכמה הזדמנויות כי לתובעים היו חתימות של תשעה דיירים על הנון שופ, אולם לא ברור לאיזה דייר נוסף הוא התכוון.

88. אלא שלטענת הנתבע, חתימותיהם של שני הדיירים שחתמו יחד איתו על המסמך במסגרת הפגישה שהתקיימה ביום 7.3.22, אינן מהוות חתימות כדין משום שהחותמים הם קרובי משפחה של בעלי הזכויות וכי לא היה להם ייפוי כח לחתום במקומם, כך שבפועל, לטענת הנתבע, שתי חתימות אלה אינן חתימות כשרות ואינן נספרות במניין החתימות הדרוש; בנוסף, כזכור, הנתבע חזר בו מחתימתו על מסמך הנון-שופ הראשון בהודעה ששלח לתובע 1 ביום 9.3.22, כמפורט לעיל.

89. לפיכך, לשיטת הנתבע, על מסמך הנון שופ הראשון, חתמו חמישה דיירים בסך הכל, מתוך 14 דירות, המורכבות מ-12 דירות של הדיירים וכן שתי יחידות דיור נוספות של בעלי המניות באלגף (כזכור, גם בעלי המניות באלגף – אריה גפן ונירה גפן וכן רחל גפן, חתמו על מסמך נון שופ (הנון שופ השני)).

90. כך או אחרת, בין אם היו לתובעים תשע חתימות או חתימה אחת בלבד, לא ברור מהו אותו "מעשה הונאה" שביצעו התובעים, כביכול, בהקשר זה. מטענות הנתבע עולה כי הנתבע סבור שהתובעים ניסו לקדם את תכנון הפרויקט על יסוד מסמך הנון שופ הראשון וזאת הגם שלא היו להם מספיק חתימות כדי לעשות כן.

91. אולם, ממכתבה של עו"ד שי מהמינהלת עולה כי התובע 1 אמנם הגיע למספר פגישות במינהלת, אולם נכתב מפורשות כי הובהר לו שללא הצגת ייפוי כח ופתיחת התיקים במינהלת כנדרש, לא יתאפשר קידום התכנון וכי "עד למועד זה, לא הוצגו בפני המינהלת ייפוי כח רלוונטיים לכתובת שבנדון".

92. גם גב' חגית זהבי, מנכ"לית התובעת 2, העידה כי לאחר שהנתבע חזר בו מהחתימה על מסמך הנון-שופ הראשון, לא נעשה שימוש במסמך הנון שופ הראשון: "[...] הוא (הנתבע) – י"ד לקח את הנייר מיוזמתו על השולחן וחתם עליו. והנייר הזה נועד אך ורק לעירייה. אבל מיד, אני חושבת כמה ימים אחרי, כבר הוא חזר בו מהחתימה. מרגע שהוא חזר מהחתימה, אין לנו מה לעשות עם הנייר. זה הכל. לא עשינו בו שום שימוש" (פרוט' 9.9.24, עמ' 37-38, ש' 39, 1-3). העדה חזרה על כך שהתובעים לא עשו כל שימוש במסמך הנון-שופ הראשון בהזדמנויות נוספות במהלך עדותה (פרוט' 9.9.24, עמ' 38, ש' 12-5; עמ' 40, ש' 12-4), ואציין כי

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 51548-09-22 גפן ואח' נ' ניסני

התרשמותי מגב' זהבי הייתה כי מדובר בעדה מהימנה ואני נותן אמון בדבריה. גם התובע 1 העיד כי לא עשה שימוש בנון-שופ: "[...] לא הצגתי כלום (בפני המינהלת – י"ד) כי לא היה לי כלום" (פרוט' 9.9.24, עמ' 50, ש' 26-30).

93. יתרה מכך, גב' זהבי הסבירה את הביקור שערכו התובעים במינהלת כך: "קודם כל לא הלכנו לעירייה, המנהלת זימנה אותנו. והסיבה שהמנהלת, אנחנו לא ידענו על מה המנהלת רוצה לדבר איתנו. והמנהלת זימנה אותנו, כי המנהלת חשבה בטעות, שהחלקות שהם מכירים, של גפן, הן שייכות לצבי גפן. אנחנו אז אמרנו להם 'חברים, לא כל מה שכתוב גפן זה של גפן. זה של משפחה. זה של חלק מהמשפחה, אבל חלק אחר של המשפחה, שבמקרה גם אין לנו קשרים כל כך הדוקים וטובים איתם'. אז זה כל מה שהיה בסיפור" (פרוט' 9.9.24, עמ' 38, ש' 30-35).

94. התובע 1 מצדו חיזק את דבריה של גב' זהבי באשר לביקורו במינהלת וטען שביקר שם פעם אחת בלבד, כאשר זומן על ידי המינהלת (פרוט' 9.9.24, עמ' 50, ש' 21-25); אלא שבמכתבה של עו"ד שי מהמינהלת, נכתב מפורשות כי: "צבי גפן הגיע למספר פגישות במינהלת, האחרונה התקיימה ביום 28/7/2022" ואילו סתירה זו לא יושבה.

95. ודוק: אין זה המקרה היחיד שבו קיימות סתירות בגרסת התובעים. כך לדוגמה, ב"כ התובעים טען בדיון ההוכחות כי היו לתובעים די חתימות על מסמך הנון שופ (כזכור, לטענתו היו 9 חתימות מתוך 14 דירות) וגם בסעיף 29 לתצהירו של התובע 1, הצהיר התובע 1 כי: "[...] כלל לא נירשמו במינהלת ולא הפקדנו בה את מסמכי ה-shop no, אף שעל המסמך חתמו מספיק חוכרים כדי שנירשם במינהלת"; אלא שהתובע 1 העיד כי לא הציג את מסמך הנון שופ במינהלת כי לא היו לו די חתימות ("לא הצגתי כלום כי לא היה לי כלום").

96. כמו כן, התובע 1 הצהיר בסעיפים 29 ו-31 לתצהירו כי "עקב השמצות הנתבע והאלימות המילולית בה נקט כלפינו וכלפי החוכרים וניסיונו לכפות את דעתו בשימוש באיומים ובשפה משתלחת ופוגענית, הפסקנו את הקשר עם החוכרים במעפיל 4, וכלל לא נרשמו במנהלת..." וכי "[...] הבנו שהחוכרים לא מגובשים ומתקוטטים ביניהם ולכן לא ראינו טעם להיות מעורבים".

97. כלומר, לטענת התובע 1, הסיבה לכך שהתובעים משכו ידיהם מהפרויקט נעוצה בנתבע ובהתנהלותו ובכך שהחוכרים מתקוטטים ביניהם, אולם בסעיף 33 לאותו תצהיר, ציין התובע 1 כי לפי התכנית של העיריה, המתחם אמור לעבור תמ"א 38 חיזוק מבנים וכי חברת אוליאנדר לא עוסקת בכך ("בניגוד לטענת הנתבע בסעיף 6 לתצהירו לא נדרש מכרז יזמים לבחור אותנו. לפי התכנית המתחמית של העיריה מעפיל 4 יעבור תמ"א 38 חיזוק מבנים ואנו לא עוסקים בזה").

98. במילים אחרות, קיימות סתירות בגרסת התובעים המעוררות תהיות ודומה כי גם הנתבע חש באופן דומה וייתכן שבשל כך נהג בחשדנות כלפי התובעים לאורך כל הדרך. עם זאת, קפיצת המדרגה שעשה הנתבע בכך שהגיע למסקנה שבוצעה "הונאה" ומעשים הגובלים בפלילים, על סמך חשדות כאלה ואחרים, היא קפיצת מדרגה שאינה סבירה, בנסיבות העניין.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 51548-09-22 גפן ואח' נ' ניסני

99. האשמת אדם בביצוע מעשים פליליים היא חמורה ביותר, ובמקרה דנא, פרסומיו של הנתבע היו חד משמעיים ופסקניים באשר לביצוע עבירות פליליות של הונאה, תרמית, שוחד וכיוצא באלה. בפרסומים הנוגעים למעשים פליליים מתעורר קושי מיוחד, שכן זכות הציבור לדעת על מעשים או חשדות פליליים המיוחסים לו, היא רבה, אולם הפגיעה הטמונה בפרסום על אדם המעורב בפלילים עשויה להיות רבה אף היא.

100. בספרו "דיני לשון הרע" (1997), נתן המלומד א' שנהר דעתו לסוגיית פרסומים שעניינם דיווח על מעורבות בהליכים פליליים, כדלקמן: **"קיים הבדל מהותי בין פרסום המייחס לאדם ביצוע עבירה לבין פרסום המייחס חשד לביצוע עבירה, שכן קביעה חד משמעית שאדם ביצע עבירה פוגעת באותו אדם יותר מייחוס של חשד לביצוע עבירה. עם זאת, גם פרסום המייחס חשד לביצוע עבירה עלול לפגוע קשות במי שמוצג כחשוד ולהוות לפיכך 'לשון הרע'."**

101. עוד הוסיף שנהר בהקשר זה כי: **"ההבדל בין פרסום המייחס ביצוע עבירה לבין פרסום המייחס חשד לביצוע עבירה נוגע לא רק למידת הפגיעה, אלא גם לשאלה, מה מוטל על המפרסם להוכיח כדי שיוכל ליהנות מהגנת האמת בפרסום. ברור שכאשר נטען בפרסום באופן חד משמעי, כי אדם מסוים ביצע בפועל מעשה המהווה עבירה פלילית, יוכל המפרסם ליהנות מהגנת אמת דיברתי, רק אם יצליח להוכיח כי אותו אדם אכן ביצע את המעשה שיוחס לו" (עמ' 238).**

102. במקרה שלפניי, התובע 1 לא נאשם ואף לא נחשד בביצוע עבירה פלילית. נראה כי הנתבע חשד כי מניעיו ופעולותיו של התובע 1 אינם כשרים, אולם בסופו של דבר, מדובר בחשדות גרידא והנתבע לא הוכיח כי התובע 1 ביצע עבירות פליליות מסוג הונאה, תרמית, שוחד וכו', ואף לא כי הוא נחשד בכך, לא כל שכן הואשם בכך. מדובר בהסקת מסקנות חפוזה, נמהרת ובלתי סבירה של הנתבע ובשימוש לא פרופורציונלי במילים ובביטויים חריפים כנגד התובע 1.

103. כך או אחרת, טענת הנתבע בדבר "ההונאה הראשונה" שביצע התובע 1, שבמסגרתה הוא כביכול שיקר לגבי מספר האנשים שחתמו על מסמך הנון-שופ הראשון, כלל לא הוכחה, ומכל מקום, גם אם הייתה טענה זו מוכחת, ספק אם ניתן היה לסווג מעשה זה כעבירה פלילית בדמות הונאה, מירמה, שוחד וכיוצא באלה.

"ההונאה השנייה" – מתן חמש דירות כנגד שתי דירות שאינן חוקיות משום שהן מחסנים

104. טענה נוספת של הנתבע היא כי התובעים ביצעו מעשים בדמות הונאה, תרמית, שוחד וכו' בכך שהסכימו לתת לבעלי המניות באלגף חמש דירות כנגד שתי יחידות דיור שיש להם במתחם, וזאת הגם שיחידות דיור אלה אינן חוקיות, משום שמדובר במחסנים אשר הוסבו באופן לא חוקי ליחידות מגורים.

105. לשם הוכחת טענה זו, הפנה התובע לסעיף 3.2 במסמך הנון-שופ השני (שעליו חתמו בעלי המניות באלגף), העוסק בתמורה לבעלי המניות של אלגף (ההדגשה שלי – י"ד): **"התקשרות עם החברה בעסקה במסגרתה נמכור לחברה את מלוא זכויותינו במקרקעין ובתמורה כל אחד מהחוכרים ובעלי המניות הרשומים במקרקעין – אלגף בע"מ – יקבל דירה חדשה בפרויקט (עסקת**

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 51548-09-22 גפן ואח' נ' ניסני

רבה על לא מאומה" (נספח 20 לכתב ההגנה). להשלמת התמונה יצוין כי הנתבע השיב למסרון זה באלה הדברים: "מהומה קטנה מאוד על ניסיון בשיטת המצליח לתת להם שלוש דירות. אני לא משפטן אבל כל טמבל שיראה את סעיף 3.2 יבין שכותבים דירה לכל בעלי המניות מבלי לציין את סה"כ הדירות..." (נספח 20 לכתב ההגנה).

112. זאת ועוד, התובעים טענו כי האופן שבו נוסח סעיף 3.2 להסכם הנון-שופ השני, העוסק בתמורה כמפורט לעיל, הוא שגוי היות שנפלה בניסוח טעות סופר: "זו טעות סופר של משרד 'מיתר'. היא תוקנה ועו"ד ניר בר כמה וכמה פעמים הסביר לאדון הנכבד שמדובר אך ורק בשתי דירות. הא ותו לא" (פרוט' 9.9.24, עמ' 45, ש' 35-36). יצוין כי בהמשך לדברים אלה ואחרים, ציין הנתבע, בין היתר, כי: "[...] פתאום זה טעות סופר. לא כתבת את זה בשום מקום, בתצהיר שלך לא כתבת שזו טעות סופר. וגם שם אמרתי שזה 5 דירות. וגם לא אמרת 'טעות סופר' לאף אחד וגם לא תיקנת ולא שלחת מתוקן. שוב." (פרוט' 9.9.24, עמ' 46, ש' 11-13).

113. כמו כן, בסיכומי, טען הנתבע כי הטענה בדבר טעות סופר היא הרחבת חזית ולכן אין להתירה. מעיון בכתב התביעה, עולה כי התובעים טענו שהם התחייבו לתת לבעלי המניות שתי דירות ולא חמש כפי שפירסם הנתבע בחלק מן הפרסומים מושא התביעה דנא. בכתב ההגנה, הפנה הנתבע לסעיף 3.2 להסכם הנון שופ השני שבו מופיע הסעיף השנוי במחלוקת העוסק בתמורה לבעלי המניות של אלגף, ואילו התובעים לא התייחסו לכך כלל בכתב התשובה שהגישו ולא ציינו כי מדובר בטעות סופר.

114. כך או אחרת, התובעים צירפו לתצהירו של התובע 1 את טיוטת הסכם הפינוי-בינוי עם חברת אלגף. בטיטה זו, נכתבו בסעיף 6 – סעיף התמורה, הדברים הבאים: "6.1. הבעלים של כל אחת מהדירות הנוכחיות יהיו זכאים לקבל דירה חדשה שתהיה בשטח הדירה הנוכחית בתוספת שטח כמפורט בנספח ב' להסכם, ומרפסת שמש בשטח שלא יפחת מ-12 מ"ר" (נספח 9 לתצהיר התובע 1).

115. מסעיף זה עולה כי אכן הובטחו לבעלי המניות של אלגף שתי דירות בלבד, שהרי נכתב כי הבעלים של כל אחת מהדירות, יהיה זכאי לקבל דירה חדשה. אריה ונירה גפן הם בעלים של דירה אחת ואילו רחל גפן היא בעלים של דירה נוספת ובסך הכל שתי דירות, ולא חמש דירות כפי שטען הנתבע.

116. יצוין כי גם טענת הנתבע שלפיה בעלי הדירות קיימו משא ומתן עם יזם אחר – חברת גרופית, וכי יזם זה ציין בפניהם כי בעלי המניות באלגף דרשו ארבע דירות, לא גובתה בראיה כלשהי.

117. באשר לטענת הנתבע שלפיה גם מתן שתי דירות כנגד שתי יחידות דיור שהן בכלל מחסנים, עולה כדי הונאה – דינה להידחות.

118. אריה גפן העיד לפני כי קיבל כירושה דירה ולא מחסן (פרוט' 27.10.24, עמ' 6, ש' 31-33). מנגד, הנתבע הפנה לחוות הדעת השמאית שצירף כנספח 25 לכתב ההגנה, וטען כי ניתן להיווכח בבירור כי קיימות במתחם 12 דירות ובנוסף שני מחסנים וכי מחסנים אלה הם הדירות, כביכול, שבעדן היו אמורים בעלי המניות באלגף לקבל שתי דירות חדשות.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 51548-09-22 גפן ואח' נ' ניסני

119. אלא שגם אם מדובר ביחידות המוגדרות כמחסנים ולא כדירות באופן רשמי, בתצהירו של התובע 1, נכתב מפורשות כי מדובר היה בפשרה שנעשתה לטובת כלל החוכרים, היינו מתן שתי דירות כנגד שתי יחידות דיור שהיו לבעלי המניות באלגף (בין אם רשומות כמחסנים ובין אם לאו), לשם קידום הפרויקט לטובת החוכרים, וזאת על רקע אי הסכמות ו-"דם רע" ששרר בין הצדדים במשך שנים. כמו כן, כזכור, הנתבע עצמו אישר את תמיכתו בפשרה המוצעת למתן שתי דירות לבעלי המניות באלגף, במסרון וואטסאפ עם חיווי האמוג'י, כמפורט לעיל.

120. לכן, אני סבור כי גם במקרה זה, לא הוכיח הנתבע כי התובעים התחייבו לתת לבעלי המניות באלגף חמש דירות במקום שתי דירות, כפי שטען, או כי התחייבות זו עולה כדי עבירה פלילית של מרמה והונאה, והדברים ברורים.

"ההונאה השלישית" – התובע 1 רכש נכסים גנובים מאלגף

121. בתצהיר העדות הראשית מטעמו, מייחס הנתבע לתובעים את "הונאה מספר 3", כמפורט להלן (ההדגשות במקור): **"הטענה של התובעים שהמחסנים אשר בעלי חב' אלגף גנבו מהחוכרים, וכן פלישה לרכוש הציבורי של החוכרים, שייכים לבעלי חב' אלגף. לזה קוראים מעשה פלילי. לקנות מבעלי אלגף מחסנים גנובים בני 18 מטר, ולשלם להם מזכויות החוכרים שמהם גנבו המחסנים, ולהעניק להם 2 דירות בגודל 80 מטר כל אחד, לזה קוראים מעשה פלילי..."**

122. הנתבע נשאל בחקירתו הנגדית האם ניהל הליך נגד בעלי המניות באלגף (הכוונה להליך בעניין עמישי אשר אוזכר בסעיף 5 לפסק דיני זה), אשר בסופו של יום נדחה משום שבניגוד לטענתו, לבעלי המניות באלגף יש זכויות ומשכך הם לא גנבו את המחסנים. הנתבע השיב כי התביעה לא נדחתה לגופו של עניין אלא נדחתה משום שבא כח הדיירים לא הגיש תצהירים.

123. כך או אחרת, הנתבע לא התייחס לנושא "ההונאה השלישית" בסיכומיו ודומה כי זנח טענה זו; כך או אחרת, ממילא לא הוכיח הנתבע את טענתו שלפיה בעלי המניות באלגף פלשו לרכוש ציבורי של החוכרים, גזלו מהם נכסים וכי התובע 1 רכש אותם מאלגף.

"ההונאה הרביעית" – אי מחיקת הנתבע ממסמך הנון-שופ הראשון

124. ההונאה הרביעית שאותה מייחס הנתבע לתובעים עניינה באי מחיקת חתימתו של הנתבע מהסכם הנון שופ הראשון, ולטענתו, בתצהירו, מדובר ב-"מעשה פלילי".

125. כזכור, ביום 7.3.22 חתם הנתבע על הסכם הנון שופ הראשון, עם שני דיירים נוספים, אולם יומיים לאחר מכן, שלח הודעה לתובע 1 ובה ציין כי הוא חוזר בו מחתימתו ("אז בוא נעצור הכל אני מושך את החתימה שלי משלשום. אפנה על חשבוני למומחה שיתן לנו אינדיקציה לזכויות שלנו. והזכויות של הגפנים. ואז נוכל להמשיך..."). כמו כן, כזכור, ביום 27.3.22 שלח הנתבע בקבוצת הוואטסאפ מסרון נוסף בו דרש מהתובע 1 "[...] לאשר לי כאן. שקיבלת ממני הודעה שאני חוזר בי מהחתימה שחתמתי לך. וכי לא תשתמש עם החתימה שלי בשום אופן. לא מול העירייה ולא מול שום רשות אחרת"; על כך השיב התובע 1 "מאשר".

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 51548-09-22 גפן ואח' נ' ניסני

126. כאשר עומת הנתבע, במסגרת חקירתו הנגדית, עם תכתובת זו ונשאל האם התובע 1 אישר שהוא מחק את חתימתו של הנתבע, השיב הנתבע: **"נכון מאוד. כן אבל הוא עשה את זה? השאלה אם הוא עשה. זה שהוא מאשר, זה אחלה"** (פרוט' 9.9.24, עמ' 11, ש' 1-7). כלומר, לטענת הנתבע, הגם שהתובע 1 אישר במסרון וואטסאפ כי הוא מחק את חתימתו מהסכם הנון שופ ולא יעשה בו שימוש, הנתבע לא האמין שהתובע 1 מחק את החתימה והוא מבסס את דבריו על הדוא"ל ששלחה עו"ד שי מהמינהלת, שבו כתבה כי התובע 1 ביקר במינהלת מספר פעמים.

127. בנוסף, העיד הנתבע כי הסכם הנון שופ שעליו מתנוססת חתימתו של הנתבע הוגש לבית המשפט ולכן הנתבע חשד שהתובע 1 לא מחק את חתימתו ועשה שימוש בחתימתו גם בעירייה: **"רק רגע. אני גם אמרתי, אם הוא ישתמש עם הייפוי כח שלי, רק שתדעו, שאני מחקתי. עובדה שהוא גם בבית המשפט בא עם זה. אז למה לי לא לחשוד שלעירייה הוא הלך עם זה וניסה להשתמש עם זה?"** (פרוט' 9.9.24, עמ' 12, ש' 18-20).

128. במילים אחרות, הנתבע הודה כי חשד שהתובע 1 עשה שימוש בחתימתו, על סמך הדוא"ל של עו"ד שי מהמינהלת (וגם על סמך הגשת המסמך לבית המשפט, אולם הדבר נעשה בשלב מאוחר יותר, עם הגשת התביעה, רק לאחר שהנתבע פירסם את הדברים).

129. אלא שהתובע 1 אישר בזמן אמת כי לא עשה שימוש בחתימתו של הנתבע על הסכם הנון שופ הראשון וגם העיד, כזכור, כי לא עשה שימוש בחתימתו של הנתבע. גם גב' זהבי, שכזכור מצאתי את עדותה מהימנה, העידה כי **"[...] והנייר הזה (הסכם הנון שופ הראשון – י"ד) נועד אך ורק לעירייה אבל מיד, אני חושבת כמה ימים אחרי, כבר הוא חזר בו מהחתימה. מרגע שהוא חזר מהחתימה, אין לנו מה לעשות עם הנייר. זה הכל. לא עשינו בו שום שימוש"** (פרוט' 9.9.24, עמ' 38, ש' 1-12).

130. יתרה מכך, במכתב של עו"ד שי מהמינהלת, נכתב מפורשות כי: **"עד למועד זה לא הוצגו בפני המינהלת ייפוי כח רלוונטיים לכתובת שבנדון"**. כלומר, גם ממכתבה של עו"ד שי מהמינהלת עולה כי התובעים לא עשו שימוש בהסכם הנון שופ הראשון שעליו חתם הנתבע.

131. לא ברור האם טענת הנתבע שלפיה לא מחקו את חתימתו מהסכם הנון שופ הראשון, עניינה אי מחיקה פיזית של החתימה, כלומר סימון בקו או 'קשקוש' על החתימה באופן פיזי לשם מחיקתה, אולם מבחינה מהותית ומעשית, לא נעשה שימוש במסמך עצמו והתובעים לא הסתמכו על חתימתו של הנתבע 1 כדי לקדם את הפרויקט, ואף בזמן אמת התובע 1 כאמור אישר שלא יעשה שימוש בחתימת הנתבע, כפי שעולה הן מעדויותיהם והן ממכתבה של עו"ד שי.

132. לפיכך, הנתבע לא הוכיח כי התובע 1 ביצע את "ההונאה הרביעית" בדמות אי מחיקת חתימתו של הנתבע ממסמך הנון-שופ הראשון ומכל מקום, מובן כי אין מדובר בעבירה פלילית בדמות הונאה, תרמית וכיוצא באלה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 51548-09-22 גפן ואח' נ' ניסני

"ההונאה החמישית" - הנתבע רצה לבצע את הפרויקט בעצמו או להביא יזם משלו

133. ולבסוף, הטענה בדבר "ההונאה החמישית", היא טענה שלפיה התובע 1 פירסם בקבוצת הדיירים מסרון שלפיו הנתבע רצה לבצע את הפרויקט בעצמו, באמצעות חברת יזמות שהייתה בבעלותו, או באמצעות קבלן אחר וכי הדבר עולה כדי הונאה.

134. הנתבע הפנה למסרון וואטסאפ ששלח התובע 1 בקבוצת הדיירים, שבו נכתבו הדברים הבאים: **"מתוך טיוטת כתב התביעה (בהכנה) נגד אלברט ניסני. 1. הנתבע הוא בעליה של חברת א.פ. ניסני יזמות נדל"ן בע"מ, ח.פ. 515062594 מנסה לכפות את רצונו להתקשר עם קבלן אחר (ואולי לבצע את הפרויקט בעצמו), חלף התובעת 2, והכל תוך פרסום ברבים של דברי לשון הרע חמורים על התובעים, בכוונה לפגוע בהם."**

135. לטענת הנתבע, התובע 1 לא הציג ולו בדל של ראיה כדי להוכיח את טענתו שלפיה הנתבע ביקש להיות היזם של הפרויקט או לקדם יזם אחר, וכי הדבר היחיד שהציע הנתבע, לטענתו, הוא לקיים מכרז בין מספר יזמים, כאשר לא היה לו כל קשר עמם. כמו כן, לטענת הנתבע, מספר חודשים לאחר שהתובעים הסתלקו מהפרויקט, פנו לנתבע יזמים אחרים.

136. בנוסף טען הנתבע כי התובעים לא הזמינו למתן עדות מי מהיזמים אשר כביכול הנתבע ניסה לקדם, או מי מהדיירים, וכי מדובר בשקר מוחלט.

137. גם כאן, העובדה שהנתבע איננו מיוצג, עמדה לו לרועץ. הנתבע טען בסיכומיו כי התובעים כלל לא הוכיחו שהוא ביקש לקדם בעצמו או באמצעות יזם אחר את הפרויקט וכי היה עליהם לזמן מי מהדיירים או מהיזמים שהיו בקשר עם הנתבע, כדי להוכיח את טענתם. אלא שעסקינן בתביעת לשון הרע ובטענת הגנה בדבר קיומה של אמת בפרסום שעל הנתבע להוכיחה; כלומר, היה מוטל על הנתבע להוכיח כי יש אמת בפרסום שלפיו התובעים ביצעו את "ההונאה החמישית".

138. אציין כי כלל לא ברור באיזו הונאה מדובר, וככל שכוונת הנתבע הייתה כי הטענה שלפיה הוא ביקש לבצע את הפרויקט בעצמו או באמצעות יזם אחר היא שקרית, אזי ניתן היה לומר כי הפרסום שפירסם התובע 1 ביום 21.9.22 בקבוצת הוואטסאפ אינו נכון, חוטא לאמת ואף שקרי; אולם, האמירה בדבר ביצוע "הונאה" – שהיא עבירה פלילית חמורה, ביחס לסיטואציה שבה התובע 1 אמר דבר שאינו נכון בנוגע לכוונותיו של הנתבע כלפי הפרויקט, רחוקה מרחק שנות אור מלהיות הונאה והדברים, גם כאן, ברורים.

139. סיכומי של דבר – לאור כל האמור לעיל, אני סבור כי הנתבע לא הוכיח כי עומדת לו הגנת האמת בפרסום ביחס לפרסומים מושא התביעה דנא.

הגנת הבעת דעה בתום לב (לפי סעיף 15(4) לחוק)

140. כזכור, הנתבע טען כי גם עומדת לו הגנת הבעת דעה בתום לב. לטענתו **"כל אשר נאמר בפרסומים היה לכל היותר הבעת דעה בתוך קבוצה מצומצמת של דיירים מה שנקרא תא משפחתי וציבור מסוים, כאשר התובע 1 לא היה חלק מהקבוצה"** (ההדגשה במקור).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 51548-09-22 גפן ואח' נ' ניסני

141. בנוסף, טען הנתבע כי כל הפרסומים נכתבו "בלשון עדינה ובזהירות מרבית, הכל בתום לב מוחלט", כי צוין בהם שמדובר בדעתו של הנתבע וכי הדברים מובאים "לכאורה" וכי רק אם אכן נעשו הדברים, אזי מדובר בתרמית או ברשלנות. אלא שבאותה נשימה, המשיך הנתבע וטוען כי "הדבר העיקרי הינו העובדה שכל שנאמר על ידי היה בו אמת והיה כעין (כך במקור – י"ד) וכאפס לעומת הרמייה וההונאה שעשו התובעים ביחד עם עו"ד ניר (סעיף 9 לסיכומי הנתבע). כלומר, מחד גיסא הנתבע טוען כי מדובר באמת עובדתית ומאידך גיסא טוען כי מדובר בהבעת דעה.

142. סעיף 15(4) לחוק קובע כי: "במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה אם הנאשם או הנתבע עשה את הפרסום בתום לב באחת הנסיבות האלו:

[...]

(4) הפרסום היה הבעת דעה על התנהגות הנפגע בתפקיד שיפוטי, רשמי או ציבורי, בשירות ציבורי או בקשר לענין ציבורי, או על אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה התנהגות";

143. ניתן לומר כי הפרסומים מושא התביעה דנא הם פרסומים שנעשו בקשר עם עניין ציבורי, שהוא קידום פרויקט ההתחדשות העירונית במתחם, אשר נוגע לציבור המתגורר במתחם ומושפע מן ההחלטות שמתקבלות בעניין זה.

144. כמו כן, כפי שמלמדנו החוק, הבעת דעה היא מותרת. אדם רשאי להביע דעתו, בין אם מדובר בהבעת דעה חיובית ובין אם מדובר בהבעת דעה ביקורתית. אדם רשאי להסתייג מדברים שאמר או עשה אדם אחר ולהתבטא בצורה חופשית שכן חופש הביטוי הוא נשמת אפה של הדמוקרטיה. לכל אדם עומדת החירות להביע באופן חופשי את דעתו, אפילו אם מדובר בדעה מכעיסה המנוסחת בלשון צורמת ומקוממת, שכן עניינו של חופש הביטוי אינו בקבלת ביטויים ניטראליים כי אם בקבלת ביטויים חריפים ולעיתים קיצוניים שאינם ערבים לאוזן.

145. עם זאת גם חופש הביטוי, אשר זוכה להגנה רחבה מאוד, אינו מוחלט ויש לו גבולות. גבולות אלה מכירים, בין היתר, בזכותו של הפרט לשם טוב ולכבוד, ולעיתים מתעורר הצורך לערוך איזון בין ערכים נוגדים אלה (ר' רע"א (עליון) 10520/03 איתמר בן גביר נ' אמנון דנקנר (פורסם בנבו, 12.11.06)).

146. נתבע המבקש ליהנות מהגנת סעיף 15 לחוק בהקשר של הבעת דעה, צריך תחילה להצביע כי הפרסום אכן מהווה "הבעת דעה", וכי הבעת הדעה נעשתה בתום לב. חוק איסור לשון הרע מבחין בין פרסום של עובדות לבין פרסום של דעות, כאשר פרסום עובדה אמור לשקף את המציאות האובייקטיבית בעוד שפרסום דעה אמור לשקף הלך מחשבתי סובייקטיבי.

147. השאלה האם פרסום עולה כדי תיאור עובדתי או מהווה הבעת דעה מוכרעת על פי מבחני השכל הישר וכללי ההיגיון. פרסום יוגדר כהבעת דעה אם ינוסח בצורה שהאדם הסביר יבין ממנו שמדובר בדעתו של המפרסם ולא כהצגת עובדות מצדו.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 51548-09-22 גפן ואח' נ' ניסני

148. ומן הכלל אל הפרט. כאמור, הנתבע טען כי מדובר בהבעת דעה, אולם שב וטען כי הדברים שפרסם הם אמת עובדתית וכי הוא עומד מאחוריהם ("הדבר העיקרי הינו העובדה שכל

שנאמר על ידי היה בו אמת והיה כעין (כך במקור – י"ד) וכאפס לעומת הרמייה וההונאה שעשו התובעים ביחד עם עו"ד ניר). גם האופן שבו נוסחו הדברים מעיד על כך שמדובר בהטחת עובדות ולא בהבעת דעה. כך למשל, פירסם הנתבע כי התובע הוא "יזם שניסה להונות אותי", "נשצבי רימה אותי", כי מדובר ב-"הונאת הדיירים והונאת העירייה ע"מ לקדם אינטרסים

כלכליים מובהקים של היזם כנגד האינטרסים הכלכליים של הדיירים" ועוד.

149. הדברים נוסחו בצורה מוחלטת וקטגורית והתיימרו לתת מצג עובדתי בדבר ביצוע עבירות פליליות על ידי התובעים ולא הבעת דעה. בנוסף, כבר נקבע כי טענות המנוסחות כדעות יסווגו כהבעת דעה מוגנת, רק אם הפרסום לא ינוסח באופן המכיל ערבוביה של הרצאת עובדות והבעות דעות גם יחד, באופן שהקורא אינו יכול להבדיל בין האחד לשני (ר' בעמוד 312-313 לספרו של שנהר וההפניות שם).

150. במקרה זה, מרבית הפרסומים מנוסחים בצורה של קביעת עובדות נחרצות ותיאור מצגים עובדתיים ואילו הבעת הדעה היא בשולי הדברים (למשל המשפט "חגית אני לא ילך עם בן אדם שאין לי שום אמון בו" מבטא הבעת דעה, שכן מותר לנתבע לומר שאין לו אמון בתובע 1, זו אמירה לגיטימית וסבירה, אולם מרבית הפרסומים לא נוסחו כך).

151. אילו רצה הנתבע להביע את דעתו במסגרת פרסום זה, הרי שכשל בכך משום שלא ערך הבחנה בין דעותיו לבין העובדות שהתיימר להציג, וללא הבחנה כזו, לא יכול הקורא הסביר להבין כי הקטעים אשר אמורים להציג דעה אישית, הם אכן כאלה (שם, בעמ' 314).

152. זאת ועוד, אין די בכך שהמפרסם יצביע על כך שמדובר בהבעת דעה (וכאמור במקרה זה, מרבית הפרסום איננו מנוסח כהבעת דעה כי אם כהטחת עובדות), אלא עליו להראות כי הפרסום נעשה בתום לב על מנת לזכות בהגנות הקבועות בחוק.

153. אחד מן השיקולים הנבדקים במסגרת סוגיית קיומו של תום לב היא מידת הסבירות של הפרסום. הסבירות היא תנאי לתום לב לפי סעיף 16(א) לחוק, הקובע חזקה כי הפרסום נעשה בתום לב אם הוכח כי הפרסום נעשה באחת הנסיבות הנזכרות בסעיף 15 לחוק ושהפרסום לא חרג מתחום הסביר באותן נסיבות. סעיף 16(ב)(3) לחוק קובע חזקה שהפרסום נעשה שלא בתום לב, אם המפרסם "נתכוון על ידי הפרסום לפגוע במידה גדולה משהייתה סבירה להגנת הערכים המוגנים על ידי סעיף 15" וראה בעניין זה גם את האמור בספרו של שנהר: "הגנת הבעת הדעה 'איננה עומדת למפרסם, אם חרג בדבריו מתחום הסביר בנסיבות העניין'". בנוסף, ציין שנהר כי: "סבירות הסקת המסקנה מהעובדות שעליהן היא מסתמכת מהווה תנאי הכרחי להחלת הגנת הבעת הדעה, ותנאי זה קיים באופן עצמאי ונפרד מעניין קיומו או היעדרו של תום לב" (שם, בעמ' 321-322).

154. אין ספק כי הפרסומים, רובם ככולם, לא היו סבירים בנסיבות העניין. פרסום דברים כה חמורים בדבר ביצוע מעשים פליליים, על סמך חשדות בלבד וללא בסיס מוצק (ואף לא קרוב

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 51548-09-22 גפן ואח' נ' ניסני

לכך), בלי לערוך בדיקה רצינית בדבר אמיתות הדברים ובלי לסייג את הדברים, הוא פרסום בלתי סביר בעליל, אשר אינו יכול ליהנות מהגנת תום הלב.

155. ודוק: העובדה שהנתבע הוסיף את המילה "לכאורה" לחלק מן הפרסומים אינה מסייעת לו, משום שברור מהקשר הדברים כי מדובר בתוספת מלאכותית שנכתבה רק לשם הזהירות; כך למשל, הנתבע כתב את הדברים הבאים: **"חגית אני לא ילך (כך במקור – י"ד) עם בן אדם שאין לי שום אמון בו. הוא עשה את כל הטעויות הפר את כל ההבטחות שלו ופעל במחשכים לכאורה נגדינו. הוא יותר גרוע מכל יזם אחר שפגשתי. חבל על כל רגע. אוציא בקרוב את כל ההתכתבויות שהיו איתו בנציגות. ותראי עם (חסרה המילה מי – י"ד) היה לנו עסק. דפק לנו שנה שלמה. בן אדם שאמרתי לו תוציא אותי מהחתימה על הנון שופ ועד היום הוא משתמש עם זה אין מצב בעולם שנתעסק עם אחד כזה..."**. מקריאת הטקסט ברור כי הנתבע מטיח עובדות חריפות וכי הוספת המילה "לכאורה" איננה אותנטית ולכן לא יכולה לסייע לנתבע.

156. אילו רצה הנתבע להביע את דעתו על כך שאין לתת לתובעים לבצע את הפרויקט במתחם, הוא היה רשאי לעשות כן, אולם היה עליו לעשות כן בצורה סבירה ובתם לב. כך לדוגמה, הנתבע יכול היה לכתוב שלפי דעתו אין מקום לתת לתובעים לבצע את הפרויקט, משום שקיימת אי בהירות או תהיות העולות לגבי התמורה שתינתן לבעלי המניות באלגף, ולא להטיח כי התובעים ביצעו עבירות פליליות חמורות בדמות מירמה, הונאה ושוחד.

157. סיכומו של דבר, אני סבור כי הדברים שפרסם הנתבע כלל לא נוסחו כהבעת דעה, אלא כהטחת עובדה, אולם גם אם ניתן היה לראות בפרסומים משום הבעת דעה ולא הטחת עובדה, אזי בכל מקרה הגנת הבעת הדעה בתום לב אינה חלה, בשל היעדרו של תום לב בפרסומים, כאמור.

הגנת תום הלב – הגנה על עניין אישי כשר (סעיף 15(3) לחוק)

158. הגנה נוספת שלה טוען הנתבע הוא הגנה על עניין אישי כשר, במובן זה שהנתבע פרסם את הפרסומים מושא התביעה דנא כדי להגן על קניינים של הדיירים. סעיף 15(3) לחוק קובע כי: **"במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה אם הנאשם או הנתבע עשה את הפרסום בתום לב באחת הנסיבות האלו:**

[...]

הפרסום נעשה לשם הגנה על עניין אישי כשר של הנאשם או הנתבע, של האדם שאליו הופנה הפרסום או של מי שאותו אדם מעוניין בו עניין אישי כשר."

159. בכל הנוגע להגנה על עניין אישי כשר הקבועה בסעיף 15(3) לחוק, החוק קובע כי ההגנה תחול ככל שהפרסום נעשה לשם הגנה על עניין אישי כשר של המפרסם, של שמי שאליו הופנה הפרסום או של מי שאותו מפרסם מעוניין בו עניין אישי וכשר.

160. כבר נקבע בפסיקה כי הגנה על "עניין אישי כשר" כוללת גם הגנה על נכסים או קניין של המפרסם או הזולת. כך לדוגמה, נקבע כי במקרה שבו אדם הגיש תלונה במשטרה כדי להגן

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 51548-09-22 גפן ואח' נ' ניסני

על נכסיו, אזי עצם הגשת התלונה נחשבת כעניין אישי וכשר (ע"א (עליון) 310/74 שטרית נ' מזרחי (פורסם בנבו, 23.7.81)). במקרה אחר, דיווח בעל חברת אוטובוסים אחת לבעל חברת אוטובוסים אחרת כי הוא חושד שהנהג המועסק בחברה האחרת חיבל באחד האוטובוסים ונקבע כי אותו דיווח (העולה כדי פרסום), נהנה מההגנה על עניין אישי כשר (ע"א (עליון) 184/89 טריגמן נ' טיולי הגליל (רכב) 1966 בע"מ ואח' (פורסם בנבו, 3.5.92)).

161. במקרה שלפניי, הנתבע טען כי הפרסום נעשה לשם הגנה על קניינו, כבעל זכויות חכירה בדירה במתחם ועל קניינם של יתר הדיירים במתחם. לכן, דומה כי המקרה שלפניי עשוי להשתבץ תחת הגנה זו, ואני מאמין לנתבע שהוא עשה את הפרסומים כדי להגן על קניינו ועל קניינם של הדיירים במתחם מפני פעולות או התנהלות שסבר שעשויות להזיק להם.

162. אלא שעסקינן בהגנה ספציפית שהיא חלק מהגנת "תום הלב" הכללית הקבועה בסעיף 15 לחוק, ואין די בכך שהנתבע ביקש להגן על עניין אישי כשר שלו ושל הדיירים, אלא שעליו לעשות כן בתום לב, וכפי שכבר פירטתי בהרחבה לעיל, אני סבור כי אמירותיו של הנתבע היו בלתי סבירות וחרגו מהנדרש לשם העברת המסר, לשם ההגנה על קניינו ועל קניין יתר הדיירים, ולא נעשו בתום לב.

163. ככל שהנתבע רצה להגן על קניינו וקניינם של הדיירים – שזהו כאמור רצון לגיטימי ביותר – היה עליו לעשות כן בתום לב ולא להשתלח בתובע 1 ולהאשים אותו בביצוע עבירות פליליות. הנתבע יכול היה לכתוב, למשל, כי האופן שבו נוסח מסמך הנון השופ השני מעלה חשש שמא בעלי המניות באלגף יקבלו תמורה גדולה מדי על חשבון הדיירים, בדמות חמש דירות ולא שתי דירות כפי שנאמר לדיירים, כי הנתבע חושד שלא אומרים לדיירים את האמת או אמירה דומה לכך.

164. אולם האשמת התובע 1 בביצוע עבירות פליליות בדבר מרמה, הונאה ושוחד, ללא כל בסיס לכך ועל סמך חשדות שלא נבדקו ולא גובו ולו בראשית ראייה, שוללות מהנתבע את תום הלב ועל כן לא יכולה לעמוד לו גם הגנה זו.

הגנת תום הלב – הגנה על אינטרס או חובה (סעיף 15(2) לחוק)

165. זאת ועוד, לטענת הנתבע, חלה גם ההגנה הקבועה בסעיף 15(2) לחוק בדמות הגנה על אינטרס או חובה. סעיף 15(2) לחוק קובע כי: "במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה אם הנאשם או הנתבע עשה את הפרסום בתום לב באחת הנסיבות האלו:

[...]

(2) היחסים שבינו לבין האדם שאליו הופנה הפרסום הטילו עליו חובה חוקית, מוסרית או חברתית לעשות אותו פרסום;

166. סעיף 15(2) קובע כי ההגנה תחול אם המפרסם יראה שהייתה לו חובה חוקית, מוסרית או חברתית לבצע את הפרסום. מובן כי לא חלה על הנתבע חובה חוקית לבצע את הפרסום ועל כן נשאלת השאלה האם חלה חובה מוסרית או חברתית לבצע את הפרסום.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 51548-09-22 גפן ואח' נ' ניסני

167. אחד המבחנים שנקבעו בפסיקה בנוגע לקיום החובה לפרסם הוא האם מרבית האנשים שהיו נמצאים במצבו של הנתבע היו חושבים שזו חובתם לפרסם את המידע. מבחן אחר הוא מבחן נורמטיבי וערכי הבוחן האם מדובר במצב שבו האינטרס החברתי שבפרסום המידע הוא חשוב עד כדי כך שמוצדק לפרסם את המידע, גם אם יש בו דברי לשון הרע.

168. המקרים המובהקים שבהם ייחשב פרסום ככזה העונה על הקריטריונים הללו הם מקרים שבהם הפרסום נחוץ לשם אזהרה מפני פגיעה בחיי אדם, בבריאותו של אדם וברכושו (ר' עמ' 283-284 לספרו של שנהר וההפניות שם).

169. במקרה זה, מקובלת עלי ההנחה שלפיה הנתבע חש כי מוטלת עליו חובה חברתית או מוסרית לעשות את הפרסום וכן להזהיר את הדיירים מפני יזם שעמו שקלו הדיירים להתקשר בעסקה לביצוע פרויקט של התחדשות עירונית ושב הנתבע חשד. אולם, מפרסומיו של הנתבע נעדר יסוד "תום הלב", כפי שפורט בהרחבה לעיל ואין צורך לחזור על הדברים.

170. יתרה מכך, כבר נקבע בפסיקה כי נקיטת אמצעים סבירים, כדי להיווכח אם העובדות שבפרסום נכונות, מהווה תנאי חשוב לתחולתה של הגנת סעיף 215(2) (בהקשר זה ראה סעיף 16(א)(2) לחוק) וכי היעדר בדיקת נאותה עשויה לשלול מהמפרסם את הגנת סעיף 215(2), גם אם כוונותיו היו טובות ורצויות (ע"א (עליון) 211/82 ננס נ' פלורו (פורסם בנבו, 20.2.86)). במקרה זה, הנתבע הודה כי פרסומיו היו מבוססים על חשדות שהתעוררו אצלו, אולם כפי שפורט לעיל, מדובר בחשדות בלתי מבוססים שלא נבדקו בצורה רצינית וגם מסיבה זו, הגנה זו לא יכולה לעמוד לו.

171. על כן, אני קובע כי ההגנה החלה בסעיף 215(2) לחוק לא חלה במקרה זה.

הטענה בדבר "תביעת השתקה" (SLAPP)

172. ולבסוף, טענה נוספת שטען הנתבע בכתב ההגנה היא שמדובר בתביעת השתקה. בכתב הגנתו הנתבע אמנם לא השתמש בביטוי המדויק "תביעת השתקה", אולם הוא התייחס לתביעה כאל "תביעת הפחדה", עשיית "שימוש לרעה בהליכי משפט" וכיוצא באלה תיאורים שמתארים הלכה למעשה תביעת השתקה, כדלקמן: "כל מטרת התביעה אחת היא וזאת על מנת להפחיד ולהלבין את פניו של הנתבע בפני כל שאר הדיירים, להפחיד את הנתבע ואת יתר הדיירים ע"מ לאלצם להמשיך ב'התקשרות' עם התובע לעוד שנה..." (סעיף 1); ובנוסף "[...] על כב' בית המשפט מוטלת החובה לומר את הדברים בקול ברור ורהוט, כי תביעת הפחדה לא מקובלת במחוזות של משפט מתוקן. מעבר לאמור יאמר, כי העובדה שהתובעים דאגו לידע את כלל הדיירים בדבר הגשת תביעה זו מלמדת, אך במבט ממעוף הציפור, מהו (כך במקור – י"ד) מטרתה של התביעה על כל המשתמע מכך" (סעיף 11).

173. בנוסף טען הנתבע בסעיף 14 לכתב ההגנה כי: "[...] התובעים באמצעות 'הזרוע' (הכוונה ככל הנראה לעו"ד בר – י"ד) ובאופן ישיר בדמות אזהרות, אימים, מכתבים ותביעה זו מבקשים לאלץ את הדיירים שלא לפנות חלילה ליזמים אחרים שכן אחרת הדיירים יהיו חשופים לתביעות

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 51548-09-22 גפן ואח' נ' ניסני

בסכומי עתק מאת התובעים כגון תביעה זו אשר דבר הגשתה הופץ אל מול כלל הדיירים ע"י התובעים והסיבה לכך ברורה..." (סעיף 14); ובנוסף "הברור הוא, כי לתביעה זו אין בסיס אלא על מנת לאיים איום פסול על הדיירים ובהם הנתבע ולא לצמצם להיפרד מזכויותיהם [...] סכום העתק שתובעים התובעים והאגרה המשולמת בגין כך הינה כעין (צ"ל כאין – י"ד) וכאפס אל מול סך של 18,000,000 ₪ אותו מבקשים לגזול לעצמם או מי מבני משפחתם [...] אין ולא יעלה בידי התובעים להכשיר את השרץ, כאמור בדמות הפחדת הדיירים והנתבע..."

174. דא עקא, בסיכומי הראשיים לא חזר על טענה זו ועל כן די בכך כדי להביא לדחייתה. הלכה היא שטענה שבעל דין לא חוזר עליה בסיכומיו והיא בגדר טענה מהותית, כגון עילת תביעה או הגנה, סעד שהתבקש וכו', נחשב הוא כמי שויתר עליה.

175. הנתבע אמנם ייחד את סיכומי התשובה שלו כמעט באופן בלעדי לדיון בטענה זו, אולם משלא העלה אותה בסיכומיו הראשיים והעניין גם לא נזכר בסיכומי התובעים, ודאי שהעלאתה בסיכומי התשובה לא יכולה לסייע לו.

176. מצאתי לנכון, מבלי לגרוע מן האמור לעיל, לציין כי ממילא דין תביעת ההשתקה להידחות במקרה זה.

177. ברע"א 1954/24 נתנאל וקנין נ' קיבוץ ניר דוד – אגודה שיתופית (פורסם בנבו, 7.1.25) (להלן: **עניין ניר-דוד**), נערך דיון יסודי בסוגיית ההתמודדות השיפוטית הראויה עם "תביעות השתקה". במסגרת פסק הדין בעניין ניר-דוד, צוין כי תופעת תביעות ההשתקה היא תופעה מוכרת וותיקה בעולמן של תביעות לשון הרע וצוין כי מדובר בדפוס פעולה שבמסגרתו גורמים בעלי כח וממון עושים שימוש בתביעות משפטיות, לשם השתקת שיח ציבורי וביקורת המופנית כלפיהם, שכן עצם החשיפה לתביעה משפטית, יש בה כדי להשית מחירים כבדים על נתבעים ולהרתיעם מנטילת חלק בשיח ציבורי ובהשמעת ביקורת על שחקנים חזקים.

178. במסגרת פסק הדין בעניין ניר-דוד, צוינו מספר פרמטרים המאפיינים תביעות השתקה, ובכלל זה הפרמטרים הבאים: פערי כוחות בין בעלי הדין, תביעת פיצוי מופרז ונטול בסיס, תביעה המוגשת בגין אמירות שהושמעו במסגרת ויכוח ושיח בנושא אשר עשוי לעורר עניין ציבורי, עילת תביעה חסרת יסוד או גבולית, ברירת נתבעים בעייתית ונטולת הצדקה וכן מכלול התנהלות התובע. יובהר כי אין מדובר בתנאים מצטברים ואין מדובר ברשימה סגורה, וככל שיתקיימו יותר תנאים בקשר עם תביעה מסוימת, כך תגבר הנטייה לסווגה כתביעת השתקה.

179. ומן הכלל אל הפרט. לטענת הנתבע, התביעה דנא היא תביעת השתקה וזאת, בין היתר, על רקע פערי הכוחות שבין הצדדים, על רקע סכום התביעה המופרז, על רקע העובדה שהתביעה מבוססת על שיח וביקורת בנושא אשר עשוי לעורר עניין ציבורי וכן לאור התנהלות התובע אשר ניסה להרתיעו ולהפחידו, כפי שפורט בהרחבה לעיל.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 51548-09-22 גפן ואח' נ' ניסני

180. מעיון בפסק הדין בעניין ניר-דוד עולה כי אכן מתקיימים חלק מן הפרמטרים אשר אוזכרו בפסק הדין, אשר עשויים ללמד כי מדובר בתביעת השתקה. כך, מתקיים הפרמטר בדבר פערי כוחות בין בעלי הדין, כאשר דומה כי מדובר ביזם מצליח הנהנה ממשאבים כספיים ונגישות נוחה לשירותים משפטיים (ולראיה, הקבלה שהגיש התובע המעידה על תשלום שכר הטרחה ששילם למשרד עורכי הדין שייצג אותו, שהוא אחד המשרדים הגדולים בישראל, בסך של 213,000 ₪).

181. כמו כן, מדובר בתביעה אשר הוגשה בקשר עם אמירות שנאמרו במסגרת ויכוח בנושא אשר עשוי לעורר עניין ציבורי – הוא עניינו של ציבור החוכרים אשר יושפע מביצוע הפרויקט. בפסק הדין בעניין ניר-דוד, התייחס לכך כב' השופט סולברג בצינו כי "במרבית המקרים, תביעות השתקה מכוונות לפגיעה בשיג ובשיח בחברה, באשר לנושאים שעשויים לעורר עניין ציבורי, ולהוציא מתחומם אמירות שאינן לרוחו של התובע. זאת, בשל פגיעה באינטרסים, או נזקים שהתובע סבור כי פעילות ציבורית מסוימת מסבה לו, הגם שמדובר בנזקים שאינם בני פיצוי (למשל, כי יסודה בטענות אמת)". ברי כי במקרה דנא, התבטאויותיו של הנתבע עשויות היו לפגוע באינטרסים של התובעים אשר חפצו להיבחר כיזמי הפרויקט.

182. זאת ועוד, אני סבור כי גם הפרמטר בדבר תביעת פיצוי מופרז ונטול בסיס מתקיים במקרה זה. בעניין זה, קבע כב' השופט סולברג, בין היתר, כי "אף כאן עסקינן בכלי שנועד להלך אימים על הנתבע הקונקרטי – ולא פחות חשוב מכך, על נתבעים פוטנציאליים – באמצעות חשיפתם לחבות בפיצויים 'אסטרונומיים', שבהם לא יוכלו לעמוד. בהקשר זה יש לבחון, בין היתר, אם התובע מצביע על נזקים בפועל שנגרמו לו, או אף על הסבר כלשהו לסכום שנבחר על-ידו". ודוק: ידוע כי התובע שלח בקבוצת הוואטסאפ, שבה חברים הדיירים במתחם, את טיוטת כתב התביעה, הגם שנראה כי לא היה צורך אמיתי בכך.

183. במקרה שלפניי, הגישו התובעים את תביעתם על סכום של מיליון ש"ח ולדידי לא הייתה כל הצדקה מלכתחילה, בנסיבות מקרה זה, להגיש תביעה בסכום כזה, שהוא סכום מופרז, מוגזם ואינו פרופורציונלי לסוג ולאופי התביעה.

184. התובעים טענו כי ההצדקה לסכום זה היא כמות הפרסומים הרבה שפרסם הנתבע בקבוצת הוואטסאפ, אולם כפי שיפורט בהרחבה בהמשך פסק הדין, אני סבור כי יש להתייחס לפרסומים בקבוצת הוואטסאפ כמסכת אחת של פרסומים וגם התובעים יכלו להגיע למסקנה זו עוד לפני הגשת התביעה; כך או אחרת, מדובר בתביעת לשון הרע אשר הוגשה בקשר עם פרסומים (חמורים אמנם) שפורסמו במסגרת קבוצת וואטסאפ קטנה יחסית, בפרק זמן קצר יחסית וכן בפרסום נוסף בדמות שליחת מכתב ליו"ר הועדה המקומית, שאינה מצדיקה הגשת תביעה בסכום האסטרונומי של מיליון שקלים.

185. רק במקרים מעטים ביותר, ייחודיים וחריגים, פסקו בתי המשפט פיצויים בסדר גודל של חצי מיליון ₪ ומעלה, כפי שתבעו התובעים כאן, בין אם פיצויים סטטוטוריים ובין אם עקב נזק שהוכח בפועל. מקרה זה אינו נמנה על המקרים המצדיקים פסיקת פיצוי בסכום של מיליון שקלים ואף לא מאות אלפי שקלים.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 51548-09-22 גפן ואח' נ' ניסני

186. כך או אחרת, בפסק הדין בעניין ניר-דוד נקבע כי אין צורך שכל הפרמטרים שאוזכרו בפסק הדין יתקיימו על מנת שהתביעה תסווג כתביעת השתקה וכאמור, אני סבור שבמקרה זה, מתקיימים מספר פרמטרים, כמפורט לעיל, אולם מנגד גם לא נקבע כי די בכך שחלק מהפרמטרים יתקיימו כדי שהתביעה בהכרח תסווג ככזו.

187. מנגד, אני סבור שלא ניתן לומר כי עילת התביעה במקרה זה היא עילה חסרת יסוד או גבולית (שזהו אחד הפרמטרים שאוזכרו בפסק הדין בעניין ניר-דוד). כפי שפורט בהרחבה לעיל, הפרסומים שפרסם הנתבע הם פרסומים העולים כדי לשון הרע והוא אינו נהנה מאחת ההגנות הקבועות בחוק שלהן טען.

188. ודוק: אמנם בפסק הדין בעניין ניר-דוד נקבע כי על מנת לסלק תביעת השתקה על הסף מחמת שימוש לרעה בהליכי משפט, אין צורך בכך שתהיה זו תביעה נטולת עילה, או כזו הנעדרת כל סיכוי להתקבל, שהרי סילוקה של תביעה נטולת עילה כבר הוסדרה בנפרד בתקנה 41(א)(1) **לתקנות סדר הדין האזרחי, תשע"ט-2018**. עוד נקבע כי מחיקת תביעה מחמת שימוש לרעה בהליכי משפט (לרבות על דרך של הגשת תביעת השתקה) אפשרית גם במקרים שבהם כתב התביעה אוזחז עילה משפטית מסוימת, אלא שעדיין יש מקום לסלק מחמת השימוש לרעה שבו הוא נגוע (ר' סעיף 28 לפסק הדין בעניין ניר-דוד).

189. מנגד, בסעיף 21 לפסק הדין בעניין ניר-דוד נקבע כי "אם בידי התובע עילת תביעה מוצדקת, ונעשה בה שימוש ראוי, הרי שאין לראותה כתביעת השתקה; גם אם תוצאה נלווית לה תהיה הרתעה מהפצת פרסומים דומים, פסולים אף הם – מדובר בתוצאה חיובית ורצויה".

190. במקרה שלפניי, אין ספק כי לתובעים יש עילת תביעה מוצדקת, שכן קבעתי כי הדברים שפרסם הנתבע עולים כדי לשון הרע וכי לא עומדת לו כל הגנה ואף קבעתי, כפי שעוד יפורט בהמשך פסק הדין, כי זכאים התובעים לפיצוי של עשרות אלפי שקלים, גם אם לא מאות אלפים או מיליון ₪ כפי שתבעו התובעים.

191. כמות הביטויים המכפישים והמשתלחים, חומרת הדברים שפורסמו וחומרת המכתב שנשלח לוועדה המקומית בעיריית רמת-גן, מקימים עילת תביעה מוצדקת בלשון הרע, שאיננה גבולית או חסרת יסוד ועל כן ובהתחשב בכלל נסיבות העניין, אינני סבור כי יש הצדקה לדחות את התביעה מטעמים של "תביעת השתקה", רק בשל סכומה, העובדה שיש פער כוחות בין הצדדים וכי נושא התביעה עשוי לעורר עניין ציבורי.

192. עם זאת, התנהלותם הדיונית של התובעים, כפי שפורטה לעיל, תילקח בחשבון כאחד הפרמטרים הרלוונטיים בנוגע לשאלת ההוצאות.

הפיצוי

193. ועתה לשאלת הפיצוי. משקבעתי כי הנתבע פירסם דברי לשון הרע על התובעים וכי לא עומדת לו אף לא אחת מן ההגנות שלהן טען, אזי על הנתבע לשלם לתובעים פיצוי.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 51548-09-22 גפן ואח' נ' ניסני

194. כזכור, בכתב התביעה עתרו התובעים לחייב את הנתבע לשלם להם את כפל הפיצוי הסטטוטורי בגין כל אחד מהפרסומים שפורסמו ולטענתם מדובר בעשרים פרסומים נפרדים, אשר 19 מהם פורסמו בקבוצת הוואטסאפ, בהודעות שונות ששלח הנתבע, ואילו פרסום נוסף מצוי במכתב ששלח הנתבע לוועדה המקומית בעיריית רמת גן, אולם התביעה הועמדה על סכום בסך של מיליון ₪ לצרכי אגרה.

195. התובעים טענו בסיכומיהם כי יש לראות בכל אחד מהפרסומים, פרסום נפרד ועצמאי, העומד בפני עצמו וכי יש לחייב את הנתבע בכפל הפיצוי בגין כל אחד מן הפרסומים.

196. דין הטענה להידחות. בע"א 2855/20 פלונית נ' פלוני (פורסם בנבו, 6.10.22) (להלן: עניין פלונית), נדרש בית המשפט העליון לשאלה האם סעיף 7א(ד) לחוק, הקובע כי "לא יקבל אדם פיצוי ללא הוכחת נזק, לפי סעיף זה, בשל אותה לשון הרע, יותר מפעם אחת", שולל את האפשרות לפסוק יותר מפיצוי אחד בגין מספר פרסומים, העוסקים באותה מסכת של לשון הרע, או שמא, בנסיבות מסוימות, ניתן לפסוק אף יותר מפיצוי אחד ללא הוכחת נזק, בהתחשב במספר הפרסומים, גם אם מדובר באותה מסכת של לשון הרע.

197. בית המשפט העליון קבע בפסק הדין הנ"ל, כי לצורך פיצוי ללא הוכחת נזק בגין לשון הרע, הרי שבנסיבות מסוימות, פרסומים שונים העוסקים באותה מסכת עובדתית, לא ייחשבו כ- "אותה לשון הרע" וניתן יהיה לפסוק יותר מפיצוי אחד, בהתחשב במספר הפרסומים, בעוד שבמקרים אחרים, ייחשבו הפרסומים כפרסום אחד.

198. בית המשפט העליון קבע כי ההכרעה צריכה להתבסס על הנסיבות הפרטניות של כל מקרה, ובהתחשב, בין היתר, בתוכן הפרסומים, בפרק הזמן שחלף ביניהם ובזהות הנמענים בראי במת הפרסום.

199. עוד קבע בית המשפט כי גם אם מספר פרסומים ייחשבו כפרסום אחד לצרכי הפיצוי הסטטוטורי, ניתן עדיין להתחשב בכך שנעשו מספר פרסומים של אותו פרסום, לצרכי קביעת גובה הפיצוי בגדרי הפיצוי המקסימאלי לפרסום בודד לפי החוק.

200. ומן הכלל אל הפרט: לשיטתי, מדובר במסכת אחת של פרסומים, אשר פורסמו בקבוצת וואטסאפ אחת, בתקופה יחסית קצרה ותחומה בזמן של כחודש ימים באותו עניין, עם קשר רעיוני ברור ביניהן.

201. אין מדובר בפרסומים שונים המנותקים אחד מן השני מבחינה מהותית ורעיונית, אלא במסכת אחת, שעניינה טענותיו של התובע נגד התובעים, כמי שאולי ישמשו כזימים של הפרויקט, בעיקר סביב נושא החתימות על מסמך הנון שופ הראשון ובחירתם של התובעים כזימי הפרויקט.

202. לפיכך, אני סבור כי על הנתבע לפצות את התובעים בגין שני פרסומי לשון הרע אשר פרסם על אודותיהם ושכאמור לא עומדת לו הגנה ביחס אליהם: האחד, הפרסומים שפורסמו בקבוצת הוואטסאפ העולים כדי מסכת אחת של פרסומים; והשני, בגין המכתב ששלח

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 51548-09-22 גפן ואח' נ' ניסני

הנתבע לוועדה המקומית בעיריית רמת-גן, המהווה פרסום נפרד, אשר מוען לקהל יעד אחר, נשלח באופן שונה וכו'.

203. באשר לגובה הפיצוי, בין השיקולים שנלקחו בחשבון לצורך קביעת גובה הפיצוי הם בראש ובראשונה חומרת הפרסום. האמירות שלפיהן התובע 1 ביצע עבירות פליליות חמורות בדומות מרמה, הונאה ומתן שוחד, היותו נוכל, שקרן ורמאי וכו', הן אמירות חמורות יותר שחרגו באופן לא סביר מהנדרש לשם העברת ביקורת לגיטימית. אין ספק כי אמירות אלה פגעו בשמו הטוב של התובע 1 ובעסקו המופעל באמצעות התובעת 2.

204. יצוין כי הדברים שנכתבו במכתב ששלח הנתבע לוועדה המקומית בעיריית רמת גן הם חמורים במיוחד, שעה שמדובר בוועדה מקצועית שהתובע 1, כיזם נדל"ן, עובד מולה ומקיים עמה יחסי עבודה המשפיעים על עסקיו, ולכן שמם הטוב של התובעים הוא חיוני ביותר ליחסי עבודה מסוג זה. מסיבה זו, אני סבור כי הפרסום שנעשה במסגרת המכתב שנשלח לוועדה המקומית הוא הפרסום החמור ביותר.

205. מבחינת התפוצה של הפרסומים, הפוסטים פורסמו בקבוצת וואטסאפ שבה היו חברים דיירי המתחם. לא ברור בדיוק כמה חברים היו בקבוצה זו, אולם דובר על מתחם בן 14 יחידות כאשר מתוכן שתי יחידות שייכות לבעלי המניות באלגף, ויש להניח שהם לא היו חברים בקבוצה זו, אולם כך או אחרת, מדובר ככל הנראה בתפוצה של לא יותר מעשרים חברים.

206. באשר למכתב שנשלח לעיריית רמת גן, על גבי המכתב מופיע כי הוא נשלח לעו"ד ברזילאי, סגן ראש העיר, יו"ר הוועדה המקומית במנהלת התחדשות עירונית רמת גן, וכי נשלח עותק ממכתב זה לתובע 1, לעו"ד ניר בר ולדיירי הבניין, כך שמדובר באותו סדר גודל של תפוצה, פחות או יותר, אם כי הטחת ההאשמות החמורות בפני הוועדה חמורה יותר מאשר הטחתן בפני דיירי הבניין, כאמור.

207. כמו כן, אני סבור שהוכחה טענת התובעים כי הפרסומים נעשו במטרה לפגוע בהם ועל כן הפיצוי הסטטוטורי המקסימאלי לפי החוק כשיש כוונה לפגוע עומד על 142,000 ₪ לכל אחד משני הפרסומים ולא על 71,000 ש"ח לכל אחד מהם, שהוא הפיצוי המקסימאלי הסטטוטורי שניתן לפסוק כאשר לא הוכחה כוונה לפגוע.

208. הדברים באים לידי ביטוי בראש ובראשונה בלשון המשתלחת שבה נקט הנתבע ובדברים החמורים שכתב על אודות התובעים, כפי שפורט בהרחבה לעיל ומנגד בעובדה שההאשמות החמורות הנ"ל בדבר הונאה ומרמה, הסתברו כחסרות בסיס.

209. כמו כן, הנתבע שב וחזר על הפרסומים וכן הדגיש כי לא יאפשר לתובעים להיות היזמים בפרויקט וכי יעשה הכל על מנת שזה לא יקרה.

210. כך לדוגמה, ביום 16.8.22, כתב הנתבע בקבוצת הוואטסאפ את הדברים הבאים: "סמוך עלי אני העפתי לפחות ארבעה יזמים אחד מהם מיבנה גזית שהוא אחד הגדולים. היה לו ביד שמונים

בית משפט שלום בתל אביב - יפו

ת"א 51548-09-22 גפן ואח' נ' ניסני

אחוז חתימות ביד (בר"ח (צ"ל ברח' – י"ד) החשמונאים 16 רמת גן), השני שהיה לו ביד חתימות של 75% מהדיירים בשני הבניינים. (רוקח 21-19) ח"ב חיזוק ובינוי. ועוד כמה שהיו באמצע הדרך כמו צבי". וכן "בכל מיקרה כל מי שדואג מצבי ומניר. אני מוכן להתחייב אליו שאשא בכל ההוצאות שלו. עם כל המשתמע מכך. מי שרוצה שיגיש לי מכתב התחייבות מעו"ד ואחתום לו" (ר' סעיף 53 לתצהיר התובע).

211. הלשון המשתלחת וחומרת הפרסומים (ר' ההודעות שצוטטו לעיל), העובדה שההאשמות הסתברו כחסרות בסיס והעובדה שהנתבע לא פעל מראש כדי לוודא שההאשמות החמורות של מרמה והונאה שהוא מטיח בתובעים אכן יש להן בסיס, מביאות למסקנה כי הנתבע היה חדור מטרה לפגוע בתובעים כדי שלא ישמשו כיוזמי הפרויקט ויהי מה.

212. שיקול נוסף שיש לתת לו משקל לעניין גובה הפיצוי הוא התנהלותו הדיונית הבלתי ראויה של הנתבע. לאורך כל ההליך המשיך הנתבע להאשים את התובעים במעשי הונאה ובעבירות פליליות ולא חדל מכך גם בשלב הסיכומים ולא הביע חרטה כלשהי על הדברים הקשים שהטיח בתובע 1.

213. יש לקחת בחשבון גם את מספרם הרב של הפרסומים המכפילים שפורסמו בקבוצת הוואטסאפ (19 פרסומים), וזאת גם אם קבעתי כי כל הפרסומים יחד, מן הדין שייחשבו כפרסום אחד לצרכי קביעת הפיצוי הסטטוטורי, בהתאם לפסיקת בית המשפט העליון בפסק הדין בעניין פלונית.

214. גם אם אניח כי הנתבע האמין סובייקטיבית כי התובעים גורמים לו עוול עצום, עובדה זו יכולה, אם בכלל, רק במעט לפעול לטובתו בקשר עם גובה הפיצוי, שכן גם אם הנתבע האמין באמיתות הפרסומים, בסופו של דבר לא עלה בידו להוכיח את אמיתות ההאשמות. לו רצה הנתבע לנהוג בתום לב, היה עליו מלכתחילה למתן את התבטאויותיו, לדעת שיתכן שהוא טועה בהאשמות החמורות ולקחת בחשבון שאם ישתלח בצורה כזו כלפי התובעים, הוא עשוי להיתבע בלשון הרע ובמקרה כזה יתכן שלא תעמוד לו כל הגנה, כפי שאכן הסתבר בדיעבד.

215. מנגד, קיים שיקול להפחתת הפיצוי והוא שסביר להניח כי מרבית האנשים בקבוצת הוואטסאפ שנחשפו לפרסומיו של התובע, לא לקחו ברצינות רבה מדי את דברי הלשון הרע שהטיח הנתבע בתובעים ואסביר.

216. דווקא ההתבטאויות החריפות כל כך ותדירותן הגבוהה יצרו, לדידי, בפני הקהל שנחשף לפרסומים, מעין אפקט פרדוקסלי במובן זה שנוצר דווקא הרושם כי מדובר ב-"שור מועד" וכי יש לקחת בעירבון מוגבל את דבריו. ראיה טובה לכך היא העובדה שהדיירים פתחו קבוצת וואטסאפ נפרדת בלי לצרף את הנתבע אליה, משמע שהם כנראה לא התרשמו מטענותיו כלפי התובע ומידרו אותו מהמשך השיח בנושא הפרויקט.

217. לא ניתן לומר זאת על המכתב שנשלח לוועדה המקומית בעיריית רמת גן, אשר גם נכתב על ידי עו"ד ועל כן שיווה לו נופך רציני יותר, הן בשל העובדה שעבר מסננת של אדם נוסף, והן

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 51548-09-22 גפן ואח' נ' ניסני

בשל העובדה שעבר מסגרת של עו"ד, גם אם מדובר בבא כוחו של הנתבע, אשר מטבע הדברים הוא עושה דברו.

218. לפיכך, לאחר שקילת כלל השיקולים הנדרשים לצרכי קביעת גובה הפיצוי, מצאתי לנכון לחייב את הנתבע לפצות את התובעים בסכום ע"ס 20,000 ₪ על הפרסומים שפרסם בקבוצת הוואטסאפ וכן לפצותם בסכום ע"ס 50,000 ₪ בגין הפרסום שנעשה במסגרת המכתב ששלח לוועדה המקומית בעיריית רמת-גן ובסך הכל 70,000 ₪.

219. בכל הנוגע לצווי העשה שנתבעו בכתב התביעה, בדמות משיכת מכתבו של הנתבע אל יו"ר הוועדה המקומית, תוך הכחשת תוכן המכתב ושליחת מכתב הכחשה לכל מי שקיבל עותק מן המכתב ופרסום תיקון והתנצלות בקבוצת הוואטסאפ ובלובי הבניינים, נחה דעתי כי יש מקום לחייב את הנתבע לשלוח עותק של פסק הדין לוועדה המקומית תוך ציון העובדה שפסק הדין חייב אותו לעשות כן, וכן לשלוח לדיירי הבניין עותק כאמור, תוך ציון העובדה שבית המשפט חייב אותו לעשות כן, והכל תוך 30 יום ממועד מתן פסק הדין. סעד שעניינו התנצלות אינו מוכר לפי החוק או הדין.

סוף דבר

220. אשר על כן, התביעה מתקבלת לעצם הקביעה שהנתבע פרסם לשון הרע על התובעים ולא עומדת לו הגנה בעניין זה, אולם מתקבלת באופן חלקי ביותר ביחס לסכום הפיצוי הראוי בנסיבות, כפי שפורט לעיל.

221. הנתבע ישלם לתובעים פיצוי כספי ע"ס 70,000 ₪, בצירוף ריבית שקלית מיום הגשת התביעה ועד 30 יום ממועד מתן פסק הדין. ככל שעד למועד זה לא ישולם הסכום שנפסק בצירוף הריבית הנ"ל, יתווספו לסכום שנפסק ולריבית גם דמי פיגורים.

222. הנתבע ישלח עותק של פסק הדין לוועדה המקומית, תוך ציון העובדה שחויב לעשות כן בפסק דין זה וכן ישלח לדיירי הבניין עותק מפסק הדין, תוך ציון העובדה שבית המשפט חייבו לעשות כן, והכל תוך 30 יום ממועד מתן פסק הדין.

223. באשר להוצאות המשפט ושכר טרחת עו"ד, מאחר שהתביעה התקבלה על סכום חלקי כל כך מסכומה (7% מתוך הסכום שנתבע) ולנוכח התנהלות התובעים (כפי שפורטה בפרק העוסק בטענת "תביעת ההשתקה"), אזי מן הדין ומן הצדק כי כל צד יישא בהוצאותיו, כפי ההלכה הנוהגת במקרים כאלה, וכך אני מורה.

ניתן היום, י"ח שבט תשפ"ה, 16 פברואר 2025.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 51548-09-22 גפן ואח' נ' ניסני

יאיר דלוגין, שופט

